

T.C.
AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EBELİK ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI
YL-2022-0070

KADINLARIN VAJİNAL DUŞ HAKKINDAKİ
GÖRÜŞ VE UYGULAMALARI:
BİR DURUM ÇALIŞMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ
DİLAN GÖKAY

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Hale UYAR HAZAR

AYDIN-2022

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	i
KABUL VE ONAY SAYFASI.....	iv
TEŞEKKÜR	v
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	vi
ŞEKİLLER DİZİNİ	vii
RESİMLER DİZİNİ	viii
TABLolar DİZİNİ.....	ix
ÖZET	x
ABSTRACT	xi
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problemin Tanımı ve Önemi	1
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırma Soruları	3
2. GENEL BİLGİLER.....	4
2.1. Vajinal Flora	4
2.2. Vajinal Duş	7
2.3. Kadınların Vajinal Duş Uygulama Nedenleri	8
2.4. Dünyada ve Türkiye’de Vajinal Duş Epidemiyolojisi	9
2.5. Vajinal Duşun Kadın Sağlığına Etkileri	10
2.6. Vajinal Duş Uygulamasında Ebelerin Rol ve Sorumlulukları	11
3. GEREÇ VE YÖNTEM.....	14
3.1. Gereç.....	14
3.1.1. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri	14
3.1.2. Araştırmanın Zamanı	14

3.1.3. Araştırmanın Çalışma Grubu.....	15
3.1.4. Veri Toplama Araçları.....	18
3.2. Yöntem	19
3.2.1. Araştırmanın Modeli	19
3.2.2. Araştırmaya Dahil Etme ve Dahil Etmeme Kriterleri	20
3.2.3. Pilot Uygulama.....	21
3.2.4. Veri Toplama Yöntemi.....	21
3.2.5. Verilerin Toplanması.....	22
3.2.6. Verilerin Analizi.....	23
3.2.6.1. Betimsel Analize Hazırlık	24
3.2.7. Geçerlik ve Güvenirlik	25
3.2.8. Araştırmanın Etik Yönü.....	28
3.2.9. Nitel Çalışma Raporunun Yazılması	28
4. BULGULAR	30
4.1. Kadınların Vajinal Duş Uygulaması Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	30
4.2. Kadınların Vajinal Duş Hakkındaki Uygulamalarına İlişkin Bulgular	32
4.3. Kadınların Vajinal Duş Uygulamalarının Kadın Sağlığına Etkileri Hakkındaki Görüş ve Deneyimlerine İlişkin Bulgular	35
5. TARTIŞMA.....	37
5.1. Kadınların vajinal duş hakkındaki görüşleri nelerdir?	38
5.1.1. Kadınların vajinal duş hakkındaki görüşleri aile ve çevreden nasıl etkilenmektedir? ...	38
5.1.2. Kadınlar vajinal duşun gerekliliği konusunda hangi fikirlere sahiptir?	39
5.2. Kadınların vajinal duş hakkındaki uygulamaları nelerdir?.....	39
5.2.1. Kadınlar vajinal duş uygulama kararını nasıl vermektedirler?.....	40
5.2.2. Kadınlar vajinal duş uygulaması için gerekçeleri nelerdir?	40
5.2.3. Kadınların vajinal duş uygulamasından bekledikleri sonuçlar nelerdir?.....	41
5.2.4. Kadınların vajinal duş uygulamasından elde ettikleri sonuçlar nelerdir?.....	41

6. SONUÇ VE ÖNERİLER	42
6.1. Sonuçlar	42
7. KAYNAKLAR	44
EKLER	52
EK 1. TANITICI BİLGİ FORMU	52
EK 2. YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU	54
EK 3. BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU (FORM 3)	56
EK 4. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul Onayı	60
EK 5. Aydın Valiliği İl Sağlık Müdürlüğü	61
EK 6. Kodlama Örneği	62
EK 7. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul Uygunluk Onayı	63
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ	64
BİLİMSEL ETİK BEYANI	64
ÖZGEÇMİŞ	65

KABUL VE ONAY SAYFASI

T.C. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ebelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı çerçevesinde Dilan GÖKAY tarafından hazırlanan “Kadınların Vajinal Duş Hakkındaki Görüş ve Uygulamaları: Bir Durum Çalışması” başlıklı tez, aşağıdaki jüri tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 16/06/2022

Üye (T. D.)	: Dr. Öğr. Üyesi Hale UYAR HAZAR	Bitlis Eren Üniversitesi
Üye	: Prof. Dr. Ruken AKAR VURAL	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Üye	: Prof. Dr. Serap EJDER APAY	Atatürk Üniversitesi

ONAY:

Bu tez Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri tarafından uygun görülmüş ve Sağlık Bilimleri Enstitüsünün ..... tarih ve ..... sayılı oturumunda alınan ..... nolu Yönetim Kurulu kararıyla kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Süleyman AYPAK
Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Lisans eğitimimin baŐından beri yanımda olan, Yüksek Lisans tez çalıŐmamda her zaman destek, Őefkat ve öngörüsü ile daima ileriye bakabilme yeteneğimi kazandıran, ailem olan, emeklerini hiçbir zaman ödeyemeyeceğim danışmanım kıymetli hocam sayın Dr. Öğr. Üyesi Hale UYAR HAZAR'a, yüksek lisans eğitim sürecimde daima bilgi ve desteklerini esirgemeyen bölüm hocalarıma, tez savunma komitesinde yer alarak görüş ve önerileri ile tez çalıŐmama katkıda bulunan hocalarım sayın Prof. Dr. Ruken AKAR VURAL ve sayın Prof. Dr. Serap EJDER APAY'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Tüm hayatım boyunca eğitimim ve manevi olarak her zaman yanımda olan, emekleriyle beni bu zamanlara getiren başta annem Fatime GÖKAY'a, babam Celal GÖKAY'a, fiziken yanımda olamasa da her zaman desteklerini esirgemeyen bana güven ve inancımı kaybetmeyen ablam AyŐegül BEYAZ'a, her daim yanımda olan destek ve güvenini eksik etmeyen abim Mehmet GÖKAY'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek Lisans eğitimim ve çalışma sürecimde yanımda olan Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Merkezi Kadın Hastalıkları ve Doğum ekibi sorumlum Hemşire AyŐenur UZ'a, dostlarım ve meslektaşlarım Ebe Selime SEVEN'e, Bebek HemŐiresi Tuğçe AKKAN'a, Bebek HemŐiresi Özlem TEMİZER'e ve Hemşire Müyesser URHAN'a tez sürecimdeki yardım ve destekleri için sonsuz teşekkür ederim. Ayrıca çalıŐmama katılmayı kabul eden tüm katılımcılara teşekkür ederim.

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

- VD** : Vajinal Duş
- ASM** : Aile Sağlığı Merkezi
- WHO** : World Health Organization (Dünya Sağlık Örgütü)
- HIV** : Human Immunodeficiency Virus (İnsan Bağışıklık Yetmezliği Virüsü)

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Nitel verilerin çözümlenmesi ve raporun yazımı	29
---	----

RESİMLER DİZİNİ

Resim 1. Vajinal sekresyon üretim kısımları (a).....	6
Resim 2. Vajinal sekresyon üretim kısımları (b)	6

TABLULAR DİZİNİ

Tablo 1. Menstruasyon döneminde hijyenik ped kullanımında dikkat edilmesi gerekenler ...	11
Tablo 2. Vajinal duş uygulamasının olası jinekolojik ve obstetrik komplikasyonları.....	13
Tablo 3. Araştırmanın zamanı ve yürütülme süreci.....	15
Tablo 4. Kadınların tanıtıcı özellikleri (n=10).....	17
Tablo 5. Görüşme teknikleri	22
Tablo 6. Görüşmelere ilişkin veriler	23
Tablo 7. Kadınların vajinal duş uygulaması hakkındaki görüşlerine ilişkin bulguların dağılımı	30
Tablo 8. Kadınların vajinal duş uygulamalarına ilişkin bulguların dağılımı	32
Tablo 9. Kadınların vajinal duş uygulamalarının kadın sağlığına etkileri hakkındaki görüş ve deneyimlerine ilişkin bulguların dağılımı	35

ÖZET

KADINLARIN VAJİNAL DUŞ HAKKINDAKİ GÖRÜŞ VE UYGULAMALARI: BİR DURUM ÇALIŞMASI

Gökay D. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ebelik Programı, Yüksek Lisans Tezi, Aydın, 2022.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, kadınların vajinal duş hakkındaki görüş ve uygulamalarını belirlemektir.

Gereç ve Yöntem: Araştırma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması biçiminde tasarlanan iç içe geçmiş çoklu durum çalışması olarak gerçekleştirildi. Bu çalışma, T.C. Sağlık Bakanlığı Aydın İl Sağlık Müdürlüğü Efeler 1 Nolu Aile Sağlığı Merkezinde 30/07/2020-20/02/2021 tarihleri arasında 10 kadın ile yürütüldü. Araştırma verilerinin toplanmasında araştırmacı tarafından geliştirilen Tanıtıcı Bilgi Formu ve Yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanıldı. Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde betimsel analiz yöntemi kullanıldı. Görüşme sorularına verilen yanıtlar kelime kelime Microsoft Word belgesine yazılarak 23 sayfa ham veri elde edildi ve bu veriler betimsel analizi yoluyla çözümlendi. Sorulara verilen yanıtlar tek tek okunarak kodlar oluşturuldu. Ortak yönleri olan başlangıç kodları alt tema ve temalar biçimde bir üst temada birleştirilerek sınıflandırıldı. Elde edilen tema çeşitliliği ve yoğunluğu yorumlanarak örneklerle birlikte raporlandı

Bulgular: Araştırmaya katılan kadınların, yaş ortalaması $36,50 \pm 9,50$ olup, %50'si üniversite ve üzeri mezunu, %70'i çalışmakta, %90'ı evli ve evlilik süresi ortalaması $13,90 \pm 8,60$ yıl, %60'ı geliri gidere denk ya da fazla, tamamı vajinal duşu bilmekte, %50'si vajinal duş uygulamaktadır.

Sonuç: Bu çalışmada kadınların çoğunluğunun vajinal duş hakkındaki düşüncelerinin olumlu yönde olduğu ve vajinal duş uygulamalarını geleneksel olarak uyguladıkları sonucuna varıldı. Bu nedenle başta ebeler olmak üzere sağlık profesyonelleri tarafından eğitim programlarının düzenlenmesi, verilen eğitimlerin etkinliği belirlenerek değerlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Durum Çalışması, Ebe, Hemşire, Vajinal Duş

ABSTRACT

ABOUT WOMEN'S VAGINAL DOUCHE OPINION AND APPLICATIONS: A SINGLE CASE STUDY

Gökay D. Aydın Adnan Menderes University, Institute of Health Sciences, Midwifery Program, Master Thesis, Aydın, 2022.

Aim: The aim of this study is to determine the opinions and practices of women about the vaginal douche.

Materials and Methods: The research was carried out as a nested multiple case study designed as a case study, one of the qualitative research designs. This study, T.C. It was carried out with 10 women between 30/07/2020-20/02/2021 at the Ministry of Health Aydın Provincial Health Directorate Efeler No.1 Family Health Center. Introductory Information Form and semi-structured interview form developed by the researcher were used to collect the research data. Descriptive analysis method was used in the evaluation of the research data.

The answers given to the interview questions were written word by word in a Microsoft Word document, and 23 pages of raw data were obtained and these data were analyzed through descriptive analysis. The codes were created by reading the answers to the questions one by one. The starting codes with common aspects were classified as sub-themes and themes by combining them into a parent theme. The obtained theme diversity and density were interpreted and reported with examples.

Results: The mean age of the women participating in the study was 36.50 ± 9.50 years, 50% of them were university graduates and above, 70% were working, 90% were married, and the average duration of marriage was 13.90 ± 8.60 years. 60% of them have income equal to or more than their expenses, all of them know about vaginal douche, 50% of them apply vaginal douche.

Conclusion: In this study, it was concluded that the majority of women had positive thoughts about vaginal douching and that they traditionally applied vaginal douching. For this reason, it is recommended that training programs should be organized by health professionals, especially midwives, and the effectiveness of the trainings should be determined and evaluated.

Key Words: Case study, Midwife, Nurse, Vaginal Douche

1. GİRİŞ

1.1. Problemin Tanımı ve Önemi

Kadın sağlığı, kadının kendisi ve aynı zamanda çocuk ve gelecek nesil için toplum sağlığı açısından oldukça önemlidir. Kadınlar bu yönüyle sağlık hizmetlerinde risk grubu içerisine dahil edilerek değerlendirilmektedir (Taşkın ve Kukul, 2009). Bütün toplumlarda her açıdan oldukça önemli olan kadınların sağlığı, özellikle genital enfeksiyonlarla ilgili problemlerden çok sık etkilenmektedir.

Genital enfeksiyonlar, kadın sağlığını kapsamlı olarak ele alan üreme sağlığı kavramı içerisinde de önemli yer tutmaktadır. Genital enfeksiyonlarda mikroorganizmaların yanı sıra fizyolojik, psikolojik, metabolik ve sosyo-kültürel faktörler rol oynamakta (Taşkın ve Demirel, 2009) ve bu sosyo-kültürel faktörlerden bir tanesi de vajinal duş uygulamasıdır.

Vajinal duş; vajenin su, sabun ya da diğer solüsyonlarla yıkanması anlamına gelir ve tüm dünyada yaygın olarak uygulanmakta olan geleneksel bir yöntemdir. Vajinal duş sıklıkla, cinsel yönden aktif olan kadınlar tarafından, koitus sonrasında uygulanır. Toplumumuzda da uygulanması geleneksel olan vajinal duş; kadınlara eş, dost, akraba, arkadaş veya anneleri tarafından uygulamaları için önerilmektedir. Geleneksel değerlerle beslenen ve beslenmeye devam edecek olan vajinal duş, bir kültür yansımasıdır (Cottrell, 2006; Short ve diğerleri, 2010; Diclemente ve diğerleri, 2011).

19. yüzyılda bir doğum kontrol yöntemi olarak karşımıza çıkan vajinal duş; kadınların gebelikten korunmada olumsuz sonuçlar elde etmeleri üzerine varlığını kozmetik uygulama amaçlı sürdürmekte olan bir yöntemdir (Hadımlı ve diğerleri, 2012; Okumuş ve Demirci, 2014). Ayrıca vajinal duş; menstrasyon sırasında meydana gelen kanama ve koitus sonrası meninin vajina içerisinden uzaklaştırılmasını sağlama ve bu bağlamda gebelikten korunmaya çalışma, vajinal kaşıntı ve iritasyon durumunda rahatlamayı sağlama, vajinal enfeksiyonlardan korunmak isteme düşüncesiyle rutin temizlik yapma gibi nedenlerle kadınlar tarafından sıklıkla uygulanmaktadır (Mete ve diğerleri, 2012).

Duş veya işaret ve/veya orta parmaklar yardımı ile vajene uygulanan su, sabun ve diğer temizleyici maddeler, vajinanın florasını kısa bir sũre içerisinde bozmakta ve bu da birçok mikroorganizmanın vajene yerleşmesine zemin hazırlar. Vajinal duş; genital yol enfeksiyonlarının yanı sıra başta bakteriyel vajinozis olmak ũzere birçok cinsel yolla bulaşan enfeksiyonun bulaşma ihtimalini arttırarak kadınların bu duruma maruz kalmasını sağlamaktadır.

Vajinal duşun vajen florasını bozarak birçok enfeksiyon riskini arttırdığı bildirilmektedir (Kirchner, 2000; Guy-Lee, Angela, 2017; Okumuş ve Demirci, 2014). Sũrekli ve dũzenli aralıklarla vajinal duş uygulayan kadınlarda; vajinal kuruluk, kaşıntı, iritasyona bağlı genital bũlgede yanma, iritasyonun yanı sıra genito-ũriner enfeksiyon gibi yakınmalar gũrũlmektedir (Lichtenstein ve Nansel, 2000; Okumuş, 2015; řũkũr, 2012).

ũlkemizde vajinal duş kullanımının; %63 (alışkan ve diğerleri,1996), %30,4 (Hacıalıoğlu ve diğerleri, 2000), %54,6 (Akın ve diğerleri, 2006), %50,2 (alışkan ve diğerleri, 2006), %61,5 (Ege ve diğerleri, 2007), %51,4 (Hacıalıoğlu ve diğerleri, 2009), %47,2 (Ocaktan ve diğerleri, 2009), %47,2 (şen ve Mete, 2009), %43,9 (Tuzcular Vural ve diğerleri, 2009), %47,7 (Arslantaş ve diğerleri, 2010), %74,3 (Yağmur ve Ergin, 2017) gibi yũksek oranlarla yapılan çalışmalara yansıdağı gũrũlmektedir. Ayrıca, vajinal duş uygulaması yapan kadınların cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar (Aral ve diğerleri, 1992), pelvik inflamatuar hastalık (Aral ve diğerleri, 1992), infertilite (Baird ve diğerleri, 1996), preterm doğum (Bruce ve diğerleri, 2002), dũřũk doğum ağırlıklı bebek (Fiscella ve diğerleri, 1998), bakteriyel vajinozis (Fonck ve ark. 2001), serviks kanseri (Gardner ve diğerleri, 1991) ve ektopik gebelik (Kendrick ve diğerleri, 1997) gibi pek çok ũnemli sorun yaşama riskinin olduğu yine yapılan çalışmalarla ortaya koyulmaktadır. Belirtilen bu riskler doğrultusunda erken doğum ũykũsũ olan kadınların %40 ve dũřũk doğum ağırlıklı bebek ũykũsũ olan kadınların %57,1 oranında (Belgin ve diğerleri, 2006), preterm doğum yapan kadınların %13,6'sının vajinal duş uygulaması yaptığı (Bruce ve diğerleri, 2002), Amerika'da Afrika kũkenli 14-20 yaş aralığındaki ergen kadınların %43,2'sinin vajinal duş uygulamasını dũzenli olarak yaptığı (Diclemente ve diğerleri, 2012) bildirilmektedir. Ancak vajinal duş uygulaması konusunda araştırma sũrecinde literatũr taramasında 1996 ile 2022 yılları arasında yapılan nitel bir araştırmaya rastlanmadığı dikkati çekmektedir.

Vajinal duş, vajen biyokimyasını bozmasının yanı sıra, serviksi de patolojik değişime hassas hale getirir (Çalışkan ve diğerleri, 1996). Böylesine önemli riskleri olan bu uygulamanın ülkemizde geleneksel olarak uygulanmaya devam edilmesi, kadın sağlığı açısından güncelliğini koruyan önemli bir durumdur.

Yapılan bu araştırma; kadınlar ile bir arada olan 15-49 yaş takibi, doğum eylemi gibi tüm zamanlarda yanlarında olan ebeler için oldukça önemlidir. Çünkü ebeler, kadın sağlığını koruma ve en üst düzeye çıkarmak adına özenle çaba sarf etmektedirler. Bu araştırma ile kadının hayatını tehdit edecek tüm risklerin önüne geçebilmesi açısından ebelere yol gösterici olacağı öngörülmektedir.

Vajinal duş konusundaki çalışma verilerine, nitel olarak katkı sağlanması hem bir ihtiyaç olduğu ve hem de literatüre katkı sağlaması açısından yararlı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca kadınların bu konuda bilgilerinin, uygulamalarının, bu uygulamayı yapma konusundaki nedenlerinin, düşüncelerinin tespit edilmesi; başta ebe ve hemşireler olmak üzere tüm sağlık çalışanlarının yapacak olabilecekleri eğitim ve bilgilendirmelere yön vereceği düşünülmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, kadınların vajinal duş hakkındaki görüş ve uygulamalarını belirlemektir.

1.3. Araştırma Soruları

1. Kadınların vajinal duş hakkındaki görüşleri nelerdir?

1.1. Kadınların vajinal duş hakkındaki görüşleri aile ve çevreden nasıl etkilenmektedir?

1.2. Kadınlar vajinal duşun gerekliliği konusunda hangi fikirlere sahiptir?

2. Kadınların vajinal duş hakkındaki uygulamaları nelerdir?

2.1. Kadınlar vajinal duş uygulama kararını nasıl vermektedirler?

2.2. Kadınlar vajinal duş uygulaması için gerekçeleri nelerdir?

2.3. Kadınların vajinal duş uygulamasından bekledikleri sonuçlar nelerdir?

2.4. Kadınların vajinal duş uygulamasından elde ettikleri sonuçlar nelerdir?

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Vajinal Flora

Vajinal mikrobiyal flora, insan türleri ile yaşayan mikroorganizmalar arasındaki simbiyotik ilişkinin en karmaşık örneklerinden biridir (Erdoğan ve Bechelaghem, 2018). Salgıları ve enzimleri ile 30 farklı değişik tipte mikroorganizmanın yer aldığı, birbirinden farklı özellikleri bir arada barındıran ve aerobik bir alan olan vajinal flora, tüm bu sistem içerisinde bir denge sağlamaktadır. Bu mikroorganizmalardan bazıları şunlardır ((Kılıç ve Aslım, 2003; Cengiz ve diğerleri, 2004; Acarkan, 2016; Yuvacı ve Cevrioğlu, 2017):

- Laktobasiller (hidrojen peroksit üretir)
- Bakteroidesler
- Peptokoklar
- Streptokokus epidermitis, B ve D grubu streptokoklar
- Korinobakteriler
- Peptostreptokoklar
- E. koli ve Eubakteriumlar
- Gardnerella vaginalis ve Trichomonas vaginalis
- Candida albicans'dır.

Erişkin bir kadının vajinasında çok çeşitli bakteri türleri yerleşirken; yerleşen bu mikroorganizmaların çoğu hem oksijen varlığında hem de oksijenin olmadığı ortamda üreyebilen ancak genellikle oksijen yokluğunda üreyebilen mikroorganizmalardır. Vajinal sekresyonun içerisinde 10^5 laktobasil (döderlein basilleri) bulunmaktadır (Akşit, 1999; Fincancı, 2002; Wagner, 1992). Dolayısıyla vajinal floranın en önemli etkeni, Lactobacilli Doderlein'dir (Taşkın 2016; Yuvacı ve Cevrioğlu, 2017).

Üreme çağındaki kadınlarda, sağlıklı vajen florası 3.8-4.2 aralığında asidik bir pH düzeyine sahiptir. Vajen florasının bu asidik pH aralığında olmasına neden olan etken ise östrojen hormonudur. Çünkü östrojen vajen epitelinin proliferasyonu sağlayarak epitel hücrelerinde glikojen depolanmasını sağlamaktadır.

Glikojenin enzimatik özelliği ile laktobasillerle yıkımı sonucu ortaya çıkan laktik asit, vajen pH'sının asidik kalmasının sürekliliğini sağlamaktadır.

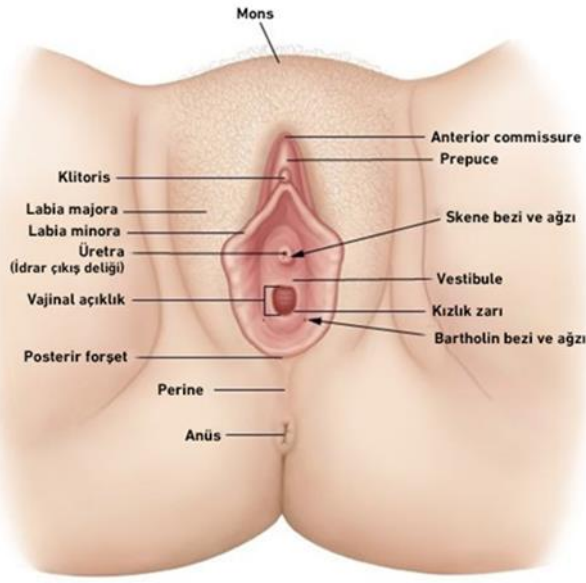

Bu doğrultuda asidik ortam başta laktobasiller olmak üzere vajen florasının gelişiminin uyarımını sağlamaktadır (Thurman ve diğerleri, 2015; Taşkın 2016; Kumar ve diğerleri, 2013). Vajinal epitel, üremeye doğrudan katılımı nedeniyle sağlık için gerekli olan servikovajinal mukusla kaplıdır ve patojenlerin temizlenmesine yardımcı olurken faydalı laktobasilleri barındırarak seçici bir bariyer görevi üstlenmektedir (Lacroix ve diğerleri, 2020).

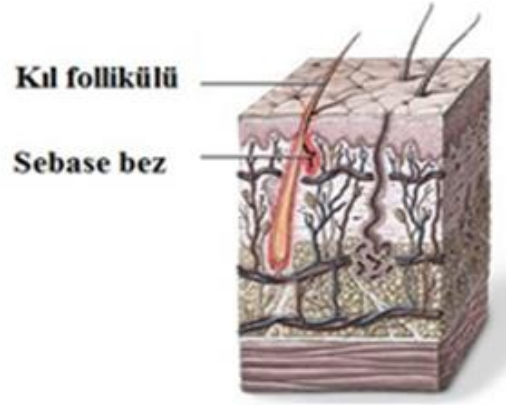
Vajina, doğum sırasında steril bir alana hakimdir. Doğumdan sonra ise anneye bağlı östrojen desteği ile Lactobacillus cinslerinin seri olarak kolonizasyonu başlamaktadır. Doğum eylemi meydana geldikten yaklaşık bir ay sonra azalan östrojen seviyeleri, puberte dönemine kadar oksijene ihtiyaç duymayan ve bağırsak florasına özgü türlerin artmasına, vajinaya ait Lactobacillus seviyelerinde ise azalışa yol açmaktadır. Çocuklukta salgılanan miktara göre ergenlikte salgılanan östrojen miktarı 20 kat ya da daha yüksek oranda artış göstermekte, vajinal epiteldeki kornifikasyon (keratinleşme) ve kübik şekilden çok katlı epitele dönüşüm, vajinanın puberte öncesine göre travma ve enfeksiyonlara karşı daha dirençli hale gelmesini sağlamaktadır (Taşkın, 2016; Guyton ve Hall, 2007). Puberte dönemine kadar vajinal florada glikojen ve laktobasiller bulunmadığı için, nötr olan vajen pH'ı (Kılıç ve Aslım, 2003; Yuvacı ve Cevrioğlu, 2017), puberte döneminden sonra östrojen seviyesinin ve dolayısıyla vajina epitelinde glikojen miktarının artması ile asidik hale gelmektedir. (Taşkın, 2016; Gaspar ve diğerleri, 2019)

Laktobasiller genellikle patojen olmamakla birlikte, glikojen miktarı arttıkça glikojenin parçalanmasından meydana gelen laktik asit oluşturarak bir yandan vajinanın pH değerini düşürürken bir yandan da hidrojen peroksit (H₂O₂) oluşturarak potansiyel patojen suşlarının çoğalmasını engellemektedirler (Kılıç ve Aslım, 2003). Bu da vajinal floranı zararlı etkenlere karşı kendine özgü bir koruma sağlayarak enfeksiyonlara karşı bariyer oluşturmaktadır.

Vajinanın kendi salgıları, florasının önemli bölümünü oluşturur. Sağlıklı vajinal sekresyon; Bartholin ve Skene bezlerinden (Resim 1), vulvada yer alan sebace bezlerden (Resim 2), uterus ve serviks mukozasından, vajen epitelinin sekresyonlarından, mikroorganizmalardan oluşur (Gorodeski ve diğerleri, 2005). Ancak vajene ait flora yaş, cinsiyet, hormonal faktörler, sağlıklı yaşam alışkanlıkları gibi birçok fizyolojik, patolojik ve psikolojik etkenlere göre değişiklik gösterebilmektedir (Taşkın, 2016).

Resim 1. Vajinal sekresyon üretim kısımları (a) (Kaynak: <https://www-n--vajenestetii-nyb.com/vajen-anatomisi/>)

Resim 2. Vajinal sekresyon üretim kısımları (b) (Kaynak: <https://www.hakanbuzoglu.com/deri-ve-derinin-yapisi/?lang=en>)

Vajinal mikrobiyal flora; menstrasyon döngünün foliküler, ovulasyon, luteal faz gibi tüm evrelerinde, gebe kalma durumu, aile planlaması yöntemi kullanımı, koitus sıklığı, vajinal duşların veya vajinal hijyeni sağlamak amacı ile bazı ürünlerin kullanımı, antibiyotiklerin veya diğer ilaçların bağışıklık sistemini etkisiz hale getirebilme özellikleri gibi iç ve dış faktörlere bağlı olarak değişiklik gösterebilmekte (Schwebke ve diğerleri, 1999; Priestley ve diğerleri, 1997) ve ovulasyon ve menstrasyon öncesinde, gebelikte, koitus sırasında ve oral kontraseptif kullanımında artarken; menarştan önce ve menopoz döneminde östrojenin de azalma etkisi ile salgılanması azalmaktadır (Acarcken, 2016; Taşkın, 2016; Yazıcı ve Çuvadar, 2019).

Vajina epiteli, postmenopozal dönemde östrojen seviyesindeki belirgin azalmadan dolayı pH'sı 6 ile 8 arasında yer alır ve epitel incelir. Postmenopozal dönemde vajen dokusunda oluşan atrofi, vajenin travma ve enfeksiyonlara hassas hale getirmekte, floradaki laktobasiller yerini patojenik kokların başını çektiği karışık floraya bırakmaktadır. Böylece postmenopozal dönemde vajinal floradaki laktobasiller azalarak karışık bir vajina florası ortaya çıkar ve bunun sonucunda da sık tekrarlayan genito-üriner sistem enfeksiyonları ortaya çıkmaktadır (Akdolun Balkaya, 2008; Akşit, 1999; Bilgehan, 2004; Duran ve diğerleri, 2005; Fincancı, 2002; Taşkın, 2016; Wagner, 1992).

Sağlıklı bir vajinal ekosistemin koruyuculuğunu sağlayan mekanizmalardan bazıları; laktik asit üretimi, hidrojen peroksit ve bakteriyosin üretimi ile vajinal pH'nın düzenlenmesi olup hücrel yüzeylere yapışma ve zararlı mikroorganizmalar ile rekabet, lactobasiller tarafından sağlanmaktadır (Aroutcheva ve diğerleri, 2001). Bu nedenle, lactobasil kolonizasyonunu ortadan kaldıracak veya azaltabilecek tüm vajinal uygulamalar, kadınların üreme sağlığını olumsuz etkileyebilmekte ve birçok enfeksiyona karşı duyarlı hale getirebilmektedir. Eğer vajinal flora için yararlı olan laktobasiller baskılanırsa irritasyon ve enflamasyonun ortaya çıkmasına yol açar. Bunun dışında vajinal florada viridans streptokoklar, streptokokus epidermidis, enterokoklar, ureoplazma, mikoplazma, gardnerella vaginalis, enterobakteriler ve birçok anaerobik bakteri yer almaktadır (Akşit, 1999; Fincancı, 2002; Wagner, 1992).

2.2. Vajinal Duş

Vajinal duş, tüm dünyada önemli bir kadın sağlığı sorunudur. Kadınların temizlik ya da gebelikten korunmak amacı ile vajen içerisini çeşitli sıvılar ve/veya su kullanarak uyguladıkları geleneksel bir yıkama ve temizleme işlemidir (Çoşkun ve diğerleri, 2017; Okumuş, 2015; WHO, 2019; Cottrell,2006; Mete ve diğerleri, 2012). Vajinal duş, kadınların temizlik amacı ile ya da var olan herhangi bir rahatsızlığı tedavi etmek amacı ile vajen içine parmak ya da materyal kullanarak sıvı ve benzeri araçlar ile uyguladıkları geleneksel bir uygulamadır (Aral ve diğerleri, 1992).

İlk olarak 19. yüzyılda kadınlar tarafından doğum kontrol yöntemlerinden biri olarak ortaya çıkarıldığı öne sürülen vajinal duş, daha sonra gebelikten korumadığına dikkat çekilerek, kozmetik bir uygulama olarak hijyen ve vajinal görünüm açısından kullanılmaya devam edildiği belirtilmektedir (Ferranti, 2009). Vajinal duş vajinal akıntı, menstural kan ve meni gibi çeşitli materyallerin temizlenmesi ve aile planlaması yöntemi olarak kullanılma amacı ile vajinanın sıvı bir madde ile temizlenmesi olarak tanımlanmaktadır (Akın, 2008; Taşkın, 2009; Zhang ve diğerleri, 1997). Başka bir vajinal duş tanımlaması ise, vajina içinin sıvı bir solüsyon ile yıkanması şeklinde olan kadınlar tarafından yaygın olarak uygulanan bir genital hijyen davranışıdır (Brotman ve diğerleri, 2008).

Vajinal duş, beklenen ve istenilen düzeyde yararlı bir etkisi olmayan, toplumlar tarafından kullanılan geleneksel bir yöntemdir. Sağlıklı bir vajinal mikro floranın önemi tartışılmayacak kadar belirgindir. Bu nedenle vajinal duş gibi intravajinal uygulamalar, faydalı Lactobacilli suşlarının kolonizasyonunu inhibe edebilmekte veya azaltabilmektedir.

2.3. Kadınların Vajinal Duş Uygulama Nedenleri

Kadınlar vajinal duş ile ilgili uygulama nedenleri arasında tüm dünya genelinde birçok neden belirtmektedirler. Bu nedenlerden bazıları; mensturasyondan sonra, cinsel ilişki öncesi veya sonra vajinayı temizlemek, vajinadaki kötü kokuyu önlemek varsa ortadan kaldırmak, kaşıntı ve akıntı gibi vajinal rahatsızlıkları önlemek veya tedavi etmek, ayrıca gebe kalmaktan korunmak ve cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlardan korunmaktır (Chacko, 1989).

Uluslararası yapılan bazı çalışmalarda kadınlar vajinal duş yapma nedenlerini; hijyenik ve canlı hissetmek, enfeksiyonları tedavi etmek menstruasyon sonrası temizlik, partnere hoş görünmek vajinal kokuyu azaltmak, kaşıntıyı gidermek gibi yine benzer nedenlerden dolayı yapmaktadırlar (Cottrell, 2006; Simpson, 2004).

Kadınlar ayrıca cinsel ilişki sonrası vajeni temizlemek, vajinal hastalık ve enfeksiyonlarda korunmak, aileden ve yakın arkadaş çevrelerinden duydukları için deneyim kazanmak ve merak nedeniyle vajina duş uygulamaktadırlar. Kadınların vajinal duş nedenlerinden bazıları da annesi öyle yapılmasını söylediği için, pelvik muayene-cerrahi ya da sağlık kontrolüne hazırlık öncesinde vajinayı temizlemek ve vajinayı akıntıdan arındırmak için muayene sırasında doktora karşı kendini kötü hissetmek istemedikleri için yaptıklarını ifade etmektedirler (Cottrell 2006; Girmley ve ark 2006; Short ve ark 2009; Simpson 2004).

Ülkemizde yapılan çalışmalar, uluslararası çalışmalardaki vajinal duş yapma nedenleri ile benzerlik göstermektedir. Sevil ve diğerleri (2015) yaptıkları çalışmada kadınların %27,6'sının rahat hissetmek ve temizlik için, %8,8'i menstrual kanı temizlemek için, %12,5'si vajinal kaşıntı ve tahrişi gidermek için, %12,2'si partnerine güzel kokmak için vajinal duş uyguladığını belirtmektedirler.

Yine Belgin ve diğeri (2006) çalışmasında kadınların %42,6'sı vajinal duşu cinsel ilişki sonrası gebe kalmamak ve vajinayı temizlemek amacıyla, %34,,i mensturasyon sonrası uyguladıklarını kötü kokudan arınmak ve dini olarak abdest almak için uyguladıklarını belirtmektedirler.

Uluslararası yapılan bir diğeri çalışmada ise kadınların vajinal duş uygulama nedenleri arasında %7,4'ü anne/anneanne tavsiyesi, %4'ü arkadaş tavsiyesi, %1,3'ü cinsel yolla bulaşan bir enfeksiyonu önlemek, %182'si temizlik, %0,3'ü var olan cinsel yolla bulaşan bir enfeksiyondan kurtulmak ve %25,8'i ise hoş olmayan kokuları önlemek için vajinal duş uygulamasını yaptıklarını ifade etmektedirler (Diclemente ve diğeri, 2011).

2.4. Dünyada ve Türkiye'de Vajinal Duş Epidemiyolojisi

Vajinal duş her coğrafyada her kültürde farklı oranlarda uygulanmaktadır. 1988 yılında Amerika da yapılan ulusal düzeyde bir incelemede 15-49 yaş kadınların %37'sinin düzenli olarak vajinal duş uyguladığı belirtilmektedir (Aral ve diğeri, 1992). Yine Kamboçyalı 451 kadın ile yapılan bir araştırmada kadınların %76,7'sinin haftada en az bir kez vajinal duş uygulaması yaptığı ve bu oranın kırsal kesimdeki kadınlara kıyasla kentsel kadınlarda daha fazla oranda olduğunu belirtmektedirler (Heng ve diğeri, 2010). Yapılan bazı çalışmalarda Orta Afrika'da kadınların vajinal duş yapma oranları %40,2 (Gresenguet ve diğeri, 1997), Amerika Birleşik Devletleri'nde %69 (Foch ve diğeri, 2001), Kenya'da %72 (Fonck ve diğeri, 2001) ve Çin'de bu oran %64,7 (Wang ve diğeri, 2005)'dir.

Ülkemizde yapılan bazı çalışmalarda ise; Malatya'da yer alan mevsimlik tarım işçisi 500 kadınla yapılan araştırmada kadınların vajinal duş kullanım oranının %74,3 olduğu (Yağmur ve Ergin, 2017), Hacıalioğlu ve diğeri (2000)'nin Erzurum'da Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezine başvuran 398 kadın ile yaptıkları çalışmada bu oranın %30,4 olduğu belirtilmektedir.

Yapılan diğeri araştırmalara göre; Çalışkan ve diğeri (1996) Ankara'da %63, Akın ve diğeri (2006) Konya'da %54,6, Çalışkan ve diğeri (2006) Ankara'da %50,2, Ege ve diğeri (2007) Malatya'da %61,5, Hacıalioğlu ve diğeri (2009) Erzurum'da %51,4, Ocaktan ve diğeri (2009) Ankara'da %47,2, Şen ve Mete (2009) İzmir'de %47,2, Tuzcular Vural ve diğeri (2009) İstanbul'da %43,9 ve Arslantaş ve diğeri (2010) Eskişehir'de %47,7 oranları ile kadınların vajinal duş uyguladıkları belirtilmektedir.

2.5. Vajinal Duşun Kadın Sağlığına Etkileri

Vajinal duş, normal vajinal florayı yok ederek patojenlerin aşırı çoğalmasına izin vermektedir. Ayrıca patojen taşınması için basınçlı bir sıvı aracı sağlayabilir ve alt genital sistem enfeksiyonlarının serviks üzerinden uterus, fallop tüpleri veya peritona yükselmesine neden olabilmektedir (Rosenberg ve Phillips, 1992; Zhang ve diğerleri, 1997).

Vajinal duş vajinal florayı olumsuz yönde etkilemektedir ve kadın sağlığını tehdit edebilecek birçok risk ile karşı karşıya gelinmesine katkı sağlamaktadır. Vajinal duş uygulaması; bakteriyel vajinozis, cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar ve HIV, pelvik inflamatuvar hastalık, ektopik gebelik, infertilite, preterm doğum ve intrauterin gelişme geriliği ve daha ileri seviyelerde servikal kansere neden olmaktadır.

Sevil ve diğerleri (2015) yaptıkları çalışmada kadınların en çok 25-34 yaş aralığında vajinal duş yaptıklarını belirtmektedirler. Bu araştırmaya göre; vajinal duş yapan kadınların %46,8'inde dismonere, %57,7'sinde disparoni, %53'ünde kronik pelvik ağrı ve %51,1'inde üriner inkontinans yaşadıklarını sonucuna varılmaktadır.

Belgin ve diğerleri (2006) infertilite öyküsü olan kadınlarda vajinal duş uygulama oranı %40, abortus öyküsü olanlarda %47,3, erken doğum öyküsü olanlarda %40 ve düşük doğum ağırlıklı bebek öyküsü olanlarda %57,1 olarak saptanmaktadır.

Vajinal duş anne ve bebek sağlığına etkileyen birçok olumsuz sonuçlara neden olmaktadır. Bunların içerisinde hayati tehdit edici nitelikte olanların arasında en başta yer alan komplikasyon ise preterm eylemdir. Vajinal duş uygulaması, vajenin normal florasını bozarak zararlı mikroorganizmaların yerleşmesine neden olmaktadır. Vajinaya yerleşen zararlı mikroorganizmalar sonucunda gelişen vajinal ve üriner enfeksiyonlar gebelikte preterm doğum eylemi riskini arttırdığı belirtilmektedir (Kulakaç, 2002).

Bruce ve diğerleri (2002) çalışmasında vajinal duş yapan kadınların gebeliklerinde preterm eylem riskini incelemektedirler. Bu doğrultuda en çok 20 ile 36 hafta arasında olan ve vajinal duş uygulayan gebelerde preterm eylem riskinin yüksek olduğunu tespit ettiklerini ifade etmektedirler. Kanada Montreal'da 5092 kadın ile yaptıkları çalışmada preterm doğum yapan kadınların %13,6'sı vajinal duş yapmaktadır. Bu gebeliklerin %20,6'sı 34 gebelik haftasından önce yani erken preterm eylem ile sonuçlanmaktadır.

2.6. Vajinal Duş Uygulamasında Ebelerin Rol ve Sorumlulukları

Kadınların yaşamı boyunca üreme sağlığının sağlıklı bir şekilde devam etmesi ve ürogenital enfeksiyonlardan korunmada doğru hijyen davranışları kazandırabilmek oldukça önem kazanmaktadır (Ünsal ve diğerleri, 2010; Kasaro ve diğerleri, 2016). Bu davranışların kadınlara kazandırılmasında ebelere önemli sorumluluklar düşmektedir. Bu doğrultuda kadınlara verilen eğitim ve bilgilendirmelerde genital hijyen uygulamaları hakkında özellikle dikkat edilmesi gereken birkaç dönem yer almaktadır. Bunların arasında;

Menstruasyon Dönemi: Üreme fonksiyonlarının normal şekilde devam edebilmesi için üreme organlarında ergenlikten menopoza kadar devam eden ve her ay düzenli şekilde değişikliklerin olması gerekmektedir.

Kadın üreme sisteminin her ay kontrasepsiyon ve implantasyona hazırlanmak için meydana gelen tüm değişikliklere üreme siklusu denmektedir. Üreme siklusunda; menstural kanamanın birinci gününden başlayıp bir sonraki kanamaya kadar geçen süreye ise menstruasyon dönemi denilmektedir (Yurdakul, 2020). Bu süreçte menstural kan akışı, hijyenik ped kullanma durumlarında temizliğe önem verilmesi ve oluşabilecek enfeksiyonları önleyebilmek açısından oldukça önem kazanmaktadır (Yazıcı ve Çuvadar, 2019) (Tablo 1).

Tablo 1. Menstruasyon döneminde hijyenik ped kullanımında dikkat edilmesi gerekenler

Tek kullanımlık hijyenik ped kullanımında;

- Eller ped değiştirmeden önce ve sonrasında sabun ve bol su ile yıkanmalı,
- Hijyenik pedin yerleştirilecek olan kısmına herhangi bir şekilde dokunulmamalı,
- Hijyenik ped günde en az 6 veya 8 kez değiştirilmeli,
- Hijyenik pedi yenisi ile değiştirme işlemi sırasında genital bölge önden arkaya doğru yapılmalı,
- Hijyenik pedler görünmeyecek şekilde kapatılarak çöp kutusuna atılmalıdır.

Menstruasyon döneminde dikkat edilmesi gereken, vücut bütünlüğünü sağlamaya ilişkin hijyen alışkanlıklarının eğitiminin adölesan dönemde başlaması, gençlerin ve geleceğe dair yaşam stillerinin yükseltilmesi açısından oldukça etkili bir yere sahiptir. Bu nedenle ebe ve hemşirelerin genç nesile doğru ve nitelikli hijyen alışkanlıklarını kazandırmaları konusunda

birçok görev düşmektedir. Menstruasyon döneminde dikkat edilecek diğer önemli bir husus ise kadınların vajinal tampon kullanımını ile ilgilidir.

Kadınlara vajinal tampon kullanımını önerilmemesine rağmen kullanmaları gerektiği takdirde hijyen kurallarına dikkat ederek kullanımı sürdürmeleri gerekmektedir (Arslan ve Kulakaç, 2011; Taşkın, 2016).

İç Çamaşırı Seçimi: Kadınlar iç çamaşırı seçiminde açık renkler kullanılmalı ve %100 pamuk olmasına dikkat etmeleri gerekmektedir. Günlük olarak iç çamaşırı değişimi mikroorganizmaların çoğalmasını engelleyebildiğinden günlük olarak değiştirilmesi daha sağlıklı olacaktır. İç çamaşırların pamuklu olması ve yüksek derecede yıkanmasının ardından yine yüksek sıcaklık ile ütülenerak kullanımına devam edilmesi istenmeyen bakteri ve türlerinin çoğalmasını ve oluşmasını engellemek gerekmektedir (Yazıcı ve Çuvadar, 2019).

Tuvalet Hijyeni: Kadınların genito-üriner sisteme ait bölgelerinde sahip oldukları hijyen alışkanlıkları meydana gelebilecek enfeksiyonel bir problemin önüne geçebilmek açısından önem kazanmaktadır. Kadınlar için tuvalette uygulanması gereken lavaboya girmeden önce ve sonra sonra ellerin su ve sabun ile bolca yıkanması, genital ve anal bölge temizliğinde kirli bölgeden temiz bölgeye doğru yapılması (önden ve arkaya doğru) ve peçete kullanılarak kurulması gerekmektedir. Böylece vücutta meydana gelebilecek enfeksiyon zinciri kırılabilir ve oluşmuş olan enfeksiyonun diğer bölgelere ulaşarak enfekte etmesi önlenmiş olur (Taşkın, 2002).

Banyo Hijyeni: Banyo yapılırken genital bölge temizlenirken dikkat edilmesi gerekmektedir. Toplumsal olarak insanların girebildiği havuz ya da deniz gibi ortamlardan çıktıktan sonra duş alınarak klor ve tuz temizlenince, ıslak mayo ile kalınmalı temiz kuru bir mayo ile değişim yapılmalıdır (Taşkın, 2016). Yine banyo sırasında vajinal duş uygulaması vajinal florayı bozabilme ihtimalinden dolayı enfeksiyonun meydana gelmesini engellemek için önerilmemektedir (Kasaro ve diğerleri, 2016). Vajinal duş uygulama sonucunda kadın sağlığını tehdit edebilecek düzeyde birçok jinekolojik ve obstetrik komplikasyon karşımıza çıkmaktadır. Tablo 2’de bu komplikasyonlar sunulmaktadır (Cottrell, 2003).

Tablo 2. Vajinal duş uygulamasının olası jinekolojik ve obstetrik komplikasyonları

Jinekolojik Komplikasyonlar	Obstetrik Komplikasyonlar
<ul style="list-style-type: none"> • Bakteriyel vajinozis	<ul style="list-style-type: none"> • Preterm eylem
<ul style="list-style-type: none"> • HIV riskinde artma	<ul style="list-style-type: none"> • Düşük doğum ağırlıklı bebekler
<ul style="list-style-type: none"> • Klamidya riskinde artma	<ul style="list-style-type: none"> • Doğurganlıkta azalma
<ul style="list-style-type: none"> • Pelvik inflamatuvar hastalık	<ul style="list-style-type: none"> • Ektopik Gebelik

Ebeler kadınlara destek olarak güven verici bir ortamda kadınların ihtiyacı olan gerekli sağlık bakımını sağlayarak öz bakımlarını yerine getirebilmeleri açısından önemli bir yere sahiptirler (Dinç, 2022). Ebeler kadın sağlığının korunması ve geliştirilmesi konusunda önemli bir rol almaktadır. Başta birinci basamak sağlık hizmetleri olmak üzere diğer tüm hizmetlerde kadınlara ebeler tarafından kişisel hijyen, aile planlaması, gebeliğe dair eğitimler olmak üzere birçok eğitim verilmektedir. Ebelerin bu konudaki görev ve sorumlulukları aşağıda belirtilen kanun ile açıklanmaktadır.

Sağlık Meslek Mensupları ile Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Diğer Meslek Mensuplarının İş ve Görev Tanımlarına Dair Yönetmelik (Tarih: 22.05.2014 ve Sayı: 29007)'te yer alan ebelerin görevleri arasında “*Ebe; Cinsel sağlık ve üreme sağlığı hizmetlerinde, gebelik öncesi dönemde gebeliğe hazırlık eğitimi ile anne babalığa ve doğuma hazırlık programlarının hazırlanması ve yürütülmesini sağlar. Doğurganlık sınırları içerisindeki kadınların üreme sağlığı konusunda izlemine yapar*” ibaresi yer almaktadır.

Bu ibare doğrultusunda üreme sağlığının korunması ve sürdürülmesi konusunda ebelere oldukça önemli sorumluluklar düşmektedir. Ebeler kadınlarda genital sistem enfeksiyonlarını önlemek için gebelik öncesi dönem eğitimlerinde, gebelikte, doğum sürecinde, menstural periyoda ilişkin verilen eğitimlerde, aile planlaması eğitimlerini kişisel hijyen uygulamalarına ilişkin sürekli eğitimi sürdürmeleri gerekmektedir (Ünsal ve diğerleri, 2010; Yazıcı ve Çuvadar, 2019).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Gereç

3.1.1. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri

Araştırma, T.C. Sağlık Bakanlığı Aydın İl Sağlık Müdürlüğü Efeler 1 Nolu Aile Sağlığı Merkezinde (ASM) yürütüldü. Aile Sağlığı Merkezinde 9 Aile Hekimi, 8 Aile Sağlığı Elemanı ve 5 Yardımcı Sağlık Personeli ile hizmet verilmektedir.

Herhangi bir sağlık hizmeti almak için ASM'ye başvuran vatandaşlar sıramatik cihazından giriş yaparak bağlı olduğu aile hekimine yönlendirilmektedir. Verilen hizmetler arasında: muayene, kronik hastalıkların takibi, laboratuvar, aile planlaması hizmetleri, gebe takibi, bebek takibi, aşılama, acil müdahale, enjeksiyon, pansuman vb. hizmetler yer almaktadır. ASM hafta içi her gün saat 08:00 ile 19:00 saatleri arasında hizmet vermektedir.

ASM'de ayrı bir gebe eğitim odası bulunmaktadır. Her hekim ile bir ebe çalışmaktadır. Gebeler aile hekimini tarafından tespit edilmekte, aylık izlemleri/kontrolleri ASM'de yapılmakta ve gebelik dönemine özgü eğitimler (beslenme, hijyen, aşılama, ilaç kullanımı, aile planlaması, emzirme) verilmektedir. Eğitimler ebeler tarafından verilmektedir. Yapılan izlem ve eğitimler Gebe-Lohusa İzlem sistemine kaydedilmektedir. Tüm bu işlemler, aile hekimini ve ebe tarafından yürütülmektedir

3.1.2. Araştırmanın Zamanı

Araştırma, Temmuz 2020 ve Şubat 2021 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Araştırmanın zamanı ve veri toplama süreci ile ilgili bilgiler Tablo 3' de ayrıntılı olarak sunulmaktadır.

Tablo 3. Araştırmanın zamanı ve yürütülme süreci

• Konu Seçimi	Aralık, 2019
• Literatür Taraması	Aralık, 2019-Haziran, 2022
• Veri toplama Araçlarının Geliştirilmesi	Şubat, 2020
• Araştırma Önerisinin Sunumu	Mart, 2020
• Tez Önerisi Uzman Görüşlerinin Alınması	Mart, 2020
• Etik İzinlerin Alınması	Nisan, 2020
• Pilot Uygulama	Ocak, 2021
• Verilerin Toplanması	Şubat, 2021
• Verilerin Analizi ve Değerlendirilmesi	Mart- Mayıs 2021
• Tezin Yazımı	Haziran- Aralık 2021-Şubat 2022
• Tez Savunması	Haziran, 2022

3.1.3. Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini T.C. Sağlık Bakanlığı Aydın İl Sağlık Müdürlüğü Efeler 1 No'lu Aile Sağlığı Merkezinde kayıtlı kadınlar oluşturmaktadır. Kadınlar ile yapılan görüşmelere veri doyumunu/tekrarı oluşana kadar devam edilerek araştırmanın çalışma grubu oluşturuldu. Çalışma grubunda, genellikle 5 ile 25 arasında kişi sayısının araştırma için yeterli olacağı belirtilmektedir (Aksayan ve Emiroğlu, 2002; Yıldırım ve Şimşek, 2016). Nitel araştırmalarda örneklem sayısının belirlenmesinde veri doyumuna ulaşma temel bir ölçüt olarak kabul edilmektedir (Aksayan ve Eminoğlu, 2002; Yıldırım ve Şimşek, 2016; Karaca, 2019).

Örneklem büyüklüğü, araştırmanın amacı ve araştırmada sorulan sorulara verilen yanıtlar doğrultusunda karar verildiği bir araştırma tasarımı olan amaçlı örnekleme tekniği kullanıldı. Amaçlı örnekleme, belirli miktarda olan kaynakların en etkili şekilde kullanılabilmesi için elde edilebilecek araştırma verisi açısından yoğun katılımcıların belirlenerek seçilebilmesi için nitel araştırma deseninde yaygın olarak kullanılan bir örnekleme çeşididir (Yağar ve Dökme, 2018). Bu örnekleme yöntemi seçilerek bilgi istenilen konuyla ilgili birey ya da grupların istenilen nitelikte olabilmesi açısından etkin olabilmektedir.

Nitel araştırmalarda veri toplama s¼recinde doygunluk olduk¼a ¼onemlidir (Palinkas ve diğerleri, 2015). Doygunluk, ama¼lı ¼ornekleme y¼ntemlerinde yapılan araştırmada elde edilen verilerden, elde edilenin dışında farklı bir veri elde edilmediği zaman yani veri doyumuna (sat¼rasyon) ulaşıncaya kadar veri toplama işleminin devam ettirilmesi olarak belirtilmektedir (Gentles ve diğerleri, 2015).

Bu araştırmada ama¼lı ¼ornekleme t¼rlerinden ‘‘Maksimum ¼eřitlilik ¼ornekleme’’ tekniği kullanıldı (Yıldırım ve şimşek, 2016). Maksimum ama¼lı ¼ornekleme ilk olarak g¼m¼l¼ (¼ört¼k) kuram ile ilgili yayınlanan kitaplarda a¼ıklanmaktadır (Glaser ve Strauss, 1967). G¼m¼l¼ (¼ört¼k) kuram bir olgunun farklı şekillerde ¼orneklendirilmesine dayandırıldığında kavramsal ve yoğun aynı zamanda da daha kullanışlı olmaktadır. Bireylerde karakter olarak maksimum sahip olanları ortaya ¼ıkarmaya ve tanıtmaya yarar sağlamaktadır. Nitel araştırmalarda belirlenen genel ama¼ kavramları test etmekten ¼ok yeni kavramlar ortaya koymaktır (G¼ler ve diğerleri, 2015).

Bu araştırmanın ¼alıřma grubunu 15-49 yaş arasında olan kadınlar oluşturmaktadır. Araştırma, Aydın İli Sağlık M¼d¼rl¼đ¼ne bağlı Aydın ili Efeler il¼esinde yer alan 1 No’lu ASM’de Temmuz 2020- şubat 2021 tarihleri arasında maksimum ¼eřitlilik ¼ornekleme yolu ile belirlenerek ¼alıřma grubuna katılmayı kabul eden kadınlar ile yapıldı. Kadınlar ile g¼r¼řmelere veri doyumuna ulaşana kadar devam edilerek araştırmanın ¼alıřma grubu oluşturuldu. ¼alıřma grubunun tanıtıcı ¼zellikleri ile ilgili veriler Tablo 4’te bulunmaktadır.

Tablo 4. Kadınların tanıtıcı özellikleri (n=10)

Özellikler	
Yaş	
K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10	25, 23, 38, 50, 30, 50, 41, 36, 30, 42
Yaş (ORT±S.S)	36.5±9.5
Eğitim Durumu	
İlkokul	3 (K2, K7, K8)
Lise	2 (K1, K4)
Üniversite ve üstü	5 (K3, K5, K6, K9, K10)
İşte Çalışma Durumu	
Hayır	3 (K2, K4, K8)
Evet	7 (K1, K3, K5, K6, K7, K9, K10)
Cinsel Partner	
Yok	1 (K1)
Var	9 (K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10)
Eş Eğitim Durumu	
İlkokul	1 (K8)
Ortaokul	2 (K2, K1)
Lise	2 (K4, K7)
Üniversite ve üstü	5 (K3, K5, K6, K9, K10)
Sağlık Güvence Durumu	
Hayır	0
Evet	10 (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10)
Evlilik Süresi	
ORT±S.S	13.9±8,6
Min-Maks	6-23
Doğum Sayısı	
ORT±S.S	1.3±1.07
Min-Maks	1-3
Ailenin Gelir Durumu	
Gelir giderek denk	4 (K3, K8, K9, K1)
Gelir giderden fazla	2 (K5, K10)
Gelir giderden az	4 (K2, K4, K7, K6)

ORT±S.S: Ortalama Standart Sapma, **Min-Maks:** Minimum-Maksimum

Araştırmada yer alan katılımcılar K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10 şeklinde kodlanmaktadır (Tablo 4). Katılımcılardan söz ederken belirlenen kodlar kullanılmaktadır.

3.1.4. Veri Toplama Araçları

Araştırma verilerinin toplanmasında “Tanıtıcı Bilgi Formu” ve “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” kullanıldı. Bu araçların kullanım amaçları ve geliştirilme süreci aşağıda belirtilmektedir.

3.1.4.1. Tanıtıcı Bilgi Formu

Araştırmayı yapan kişi tarafından literatürden yararlanılarak hazırlanan “Tanıtıcı Bilgi Formu”, kadınların sosyo-demografik özelliklerini sorgulamaktadır (Daşkan, 2015; Mete ve Gerçek, 2005). Toplam 12 sorudan oluşan Tanıtıcı Bilgi Formunun uzman görüşleri alınarak kapsam geçerliğine bakıldı ve alınan görüşler doğrultusunda yeniden düzenleme yapılarak kadınların obstetrik özellikleri ile ilgili düzenlemeler yapıldı. Bu formun doldurulmasında yüz yüze görüşme tekniği kullanıldı (EK 1).

3.1.4.2. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Araştırmayı yapan kişi tarafından literatürden (Akın ve Erdem, 2016; Çoşkun ve diğerleri, 2017; Psooy ve Archambault, 2010) yararlanılarak düzenlenen “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” kadınların vajinal duş hakkındaki görüş ve uygulamalarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Görüşme formu 11 temel ve her sorunun alt soruları olacak şekilde hazırlandı. Hazırlanan görüşme sorularında bireylerin sosyo-demografik, obstetrik ve vajinal duş uygulaması ile ilgili uygulama ve görüşlerine yönelik açık uçlu sorular yer almaktadır. Sorular açık uçlu, net ve anlaşılabilir şekilde hazırlandı. Kadınlara yöneltilen sorular doğrultusunda durum çalışmalarına uygun olan “nasıl” ve “neden” soru türlerinin cevaplarını alacak türde hazırlandı (EK 2).

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu için Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümünde ve Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümünde görev

yapan üretim elemanlarının uzman görüşleri alındı ve görüşler doğrultusunda yeniden düzenleme yapıldı. Bu formun doldurulmasında yüz yüze görüşme tekniği kullanıldı.

3.1.5. Araştırmacının Rolü

Araştırmacının araştırma sürecindeki katkısı, becerileri, kişisel durumları, tutumu özellikle güvenirlik açısından önem arz etmektedir. Bu nedenle araştırmayı yapan kişi hakkında verilen bilgiler önemlidir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Araştırmacı, ebelik meslek deneyimine sahip, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Ebelik Bölümü mezunudur. Araştırmacı; Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesinden EP516 Nitel Araştırma Teknikleri dersi ve Halk Sağlığı Uzmanları Derneği tarafından düzenlenen Nitel Araştırmalar Kursu eğitimlerini aldı.

3.2. Yöntem

3.2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, nitel araştırma desenleri arasında yer alan durum çalışması biçiminde tasarlanan tekli durum çalışması olarak tasarlandı. Durum alışması, belirli bir alan içerisinde yer alan düzenin nasıl yürütüldüğü hakkında kademeli Şekilde veri elde edebilmek için farklı veri toplama yöntemleri ile istenen düzenin derinlemesine içerik incelenmesini sağlayabilen bir çalışma türüdür (Chmiliar, 2010).

Creswell (2007)'e göre durum çalışması; araştırma yapan kişinin belirli bir süre içerisinde alanları belirlenmiş olan bir konuyu veri toplama araçları (gözlemler, görüşmeler, görsel-işitseller, dokümanlar, raporlar) ile derinlemesine ele alındığı, konuların ve konulara bağlı tema ve alt temaların elde edildiği nitel araştırma desenlerinin bir türüdür.

Merriam (2013) ise durum çalışmasını alanları belirli bir alanın derinlemesine betimlenerek incelenmesi olarak belirtmektedir. Durum alışması; bir olayın derinlemesine durumun içerisinde yer alan bireylerin değişik zaman aralıklarında ve farklı yaş özelliklerinin incelendiği, karmaşık olarak gözlenen bir durumun geniş bir Şekilde tanımlanarak verilerin

düzenli olarak elde edildiği ve aslında olay akışının ilerlemesi sürecince var olan durumlara bakıldığı bir nitel araştırma deseni çeşididir (Subaşı ve Okumuş, 2017).

Bu çalışmada nitel araştırma teknikleri içerisinde yer alan görüşme tekniği kullanıldı ve araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme soruları hazırlandı.

Nitel araştırma, geleneksel olan istatistiksel yöntemler yerine daha detaylı olarak verilerin toplanmasını ve soruların irdelenmesini sağlayarak durum değerlendirmeyi sağlamaktadır.

Bu tekniğinin araştırmacıya sunduğu ve araştırmaya kattığı en önemli yarar, görüşmenin önceden hazırlanan sorulara bağlı olarak sürdürülmesidir. Önceden hazırlanan sorulara bağlı olarak görüşmeleri yapmak daha sistemli ve karşılaştırılabilir bilgi sunmak gibi araştırmacıya birçok fayda sağlamaktadır (Hatch, 2002; Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Yarı yapılandırılmış görüşmelerde ilk olarak araştırmacı tarafından hazırlanan açık uçlu sorular araştırmaya katılan tüm bireylere, yapılan görüşmelerde aynı sıra ile sorulur. Fakat bu yöntemin araştırma açısından veri toplamada en çok etki yaratan unsuru, araştırmacının katılımcının sorulara verdiği cevaplar doğrultusunda yeni sorular (sondaj sorular) yöneltebilmesine ve daha detaylı bilgi toplayabilmesine olanak sağlamasıdır (Merriam, 2013; Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Nitel araştırma deseninde amaç bireylerin algılamaları, deneyimleri, tutumları derin bir şekilde araştırılmaktadır. Bu sayede bireylerin buldukları ortamda yaşadıkları süreçler ile ilgili etkileşimleri de görülebilmekte ve fikir, duygu ve düşünceleri saptanabilmektedir. Nitel araştırmada, araştırmacı yaptığı araştırmanın sonunda bireylerin davranışları ve motivasyonları anlama yolunda değerli veriler elde edebilme imkanına sahiptir. Bu sayede araştırmada niteliksel olarak merak ettiği konuların verilerini gerçekçi olarak elde edebilmektedir. Nitel araştırma sürekli devam eden ve işleyen bir süreçtir. Nitel araştırmaların genel amacı kavramları test etmekten çok yeni kavramlar ortaya koymaktır (Güler ve ark, 2013).

3.2.2. Araştırmaya Dahil Etme ve Dahil Etmeme Kriterleri

Araştırmanın Dahil Etme Kriterleri

1. Türkçe konuşabilmek ve anlayabilmek

2. Vajinal duş uygulayan ve uygulamayan 15-49 yaş kadınlar

Araştırmanın Dahil Etmeme Kriterleri

1. Görme ve işitme problemi olmak

2. Veri toplama formunda eksik veri olmak

3.2.3. Pilot Uygulama

Veri toplama formlarındaki soruların uygulanabilirliğini ve anlaşılabilirliğini belirlemek için 15-49 yaş aralığında olan 2 kadın ile ön görüşme yapıldı. Ön görüşme sonucu tanıtıcı bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu sorularında herhangi bir değişiklik yapılmadı ve ön uygulamadan elde edilen veriler çalışma kapsamına alınmadı.

3.2.4. Veri Toplama Yöntemi

Yapılan araştırmada verileri elde etmek için nitel araştırma kapsamında sık kullanılan görüşme tekniği kullanıldı. Görüşme tekniği ile ilgili açıklamalar aşağıda yer almaktadır.

3.2.4.1. Görüşme

Görüşme yöntemi, nitel araştırmalarda çoğunlukla kullanılmakta olup katılımcıların iç dünyalarına erişerek bireysel bakış açılarını ortaya koyabilmeyi sağlar. DeMarrais (2004) görüşmeyi; görüşmeci ve katılımcıların bir arada olduğu, araştırma yapılmak istenen konuya göre hazırlanmış olan açık görüşme sorularını kullanarak sohbet tarzında olmaları olarak ifade etmektedir.

Görüşme tekniği kullanmanın temel amacı bir hipotezi test etmek değildir; insanların elde ettikleri deneyimleri ve bu deneyimleri nasıl ifade ettiklerini anlamaya çalışarak elde edilir. Bu doğrultuda, yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış, yapılandırılmamış ve odak grup görüşmesi şeklinde farklı görüşme teknikleri vardır. Bu teknikler ile ilgili ayrıntılı bilgi Tablo 4'te sunulmaktadır (Merriam, 2018).

Tablo 5. Görüşme teknikleri

Tam Yapılandırılmış/ Standartlaştırılmış	Yarı Yapılandırılmış	Yapılandırılmamış/ İnformel	Odak Grup Görüşmesi
<ul style="list-style-type: none"> Sorular önceden belirlenir.	<ul style="list-style-type: none"> Görüşme kılavuzu yarı yapılandırılmış görüşme sorularını içerir.	<ul style="list-style-type: none"> Açık uçlu sorular sorulur.	<ul style="list-style-type: none"> Konu hakkında bilgisi olan insanlarla görüşme yapılır.
<ul style="list-style-type: none"> Soruların sırası önceden belirlenir.	<ul style="list-style-type: none"> Sorular esnekler.	<ul style="list-style-type: none"> Esnek, açıklayıcı ve daha çok sohbet tarzındadır.	<ul style="list-style-type: none"> Görüşmeci, grup sürecine hakim olmalıdır.
<ul style="list-style-type: none"> Görüşme, yazılı bir araştırmanın sözel biçimidir.	<ul style="list-style-type: none"> Genellikle her katılımcıdan spesifik veriler toplanır.	<ul style="list-style-type: none"> Araştırmacının araştırma yaptığı alandaki fenomenler hakkında çok şey bilmediği durumlarda kullanılır.	<ul style="list-style-type: none"> İnsanların konuşabilecekleri ama konuşamadıkları konular üzerine çalışır.
<ul style="list-style-type: none"> Nitel çalışmalarda daima demografik değişkenler (yaş, cinsiyet, etnik köken, eğitim vb.) hakkında bilgi toplanır.	<ul style="list-style-type: none"> Görüşmenin büyük bir kısmı açıklığa kavuşturulması istenen sorunlardan oluşur.	<ul style="list-style-type: none"> Amaç, daha sonraki görüşmeler için sorular hazırlamayı öğrenmektir	<ul style="list-style-type: none"> Araştırmacı hazırladığı sorulara iyi cevap verebilmelidir.
	<ul style="list-style-type: none"> Önceden belirlenmiş ifade ve soru ayrıntıları yoktur.	<ul style="list-style-type: none"> Genel olarak etnografi, katılımcı gözlemleri ve durum çalışmalarında kullanılır.	

3.2.5. Verilerin Toplanması

Araştırma verileri, düşüncelerini rahat ifade edebilmeleri için ASM'nin emzirme odasının boş olduğu vakitlerde kadınlarla görüşmeler yapılarak elde edildi. Görüşme formundaki sorular kadınlara sözel olarak soruldu ve cevaplandırması beklendi. Görüşme sırasında verilen bilgiler yazılı olarak kaydedildi. Kayıt almayı kolaylaştırmak ve veri kaybını önlemek amacı ile araştırmaya dahil edilen kadınların izni alınarak görüşme sırasında telefona ses kaydı yapıldı. Görüşmeler bilgisayar ortamında word programı üzerinden yazılı doküman haline getirildi. Görüşmeye ilişkin veriler Tablo 6'te ayrıntılı olarak sunulmaktadır.

Tablo 6. Görüşmelere ilişkin veriler

Katılımcı No	Görüşme Tarihi	Görüşme Yeri	Ses Kayıt Süresi
K1	16 Şubat 2021, Salı	1 No'lu ASM, Emzirme Odası	5 dakika
K2	16 Şubat 2021, Salı	1 No'lu ASM, Emzirme Odası	5 dakika
K3	16 Şubat 2021, Salı	1 No'lu ASM, Emzirme Odası	4 dakika
K4	17 Şubat 2021, Çarşamba	1 No'lu ASM, Emzirme Odası	3 dakika
K5	17 Şubat 2021, Çarşamba	1 No'lu ASM, Emzirme Odası	3 dakika
K6	18 Şubat 2021, Perşembe	1 No'lu ASM, Emzirme Odası	4 dakika
K7	18 Şubat 2021, Perşembe	1 No'lu ASM, Emzirme Odası	5 dakika
K8	18 Şubat 2021, Perşembe	1 No'lu ASM, Emzirme Odası	5 dakika
K9	19 Şubat 2021, Cuma	1 No'lu ASM, Emzirme Odası	3 dakika
K10	19 Şubat 2021, Cuma	1 No'lu ASM, Emzirme Odası	4 dakika

3.2.6. Verilerin Analizi

Veri analizi, araştırmadan elde edilen verinin anlamını okuyucuya aktarma sürecidir (Merriam, 2018). Bu araştırmada elde edilen verilerin analizinde betimsel analizi tekniği kullanıldı. Betimsel analizde, araştırmadan elde edilen bulgular arasında neden-sonuç ilişkisine bakılır ve gerekirse karşılaştırmalar yapılır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Nitel araştırmada araştırmayı yapan kişi elde ettiği verilerden yola çıkarak probleme ilişkin temaları keşfetme, elde ettiği verilere anlam kazandırma, yani bu verilerden hareketle bir kuram oluşturmaktadır (Baltacı, 2017; Yıldırım ve Şimşek, 2016). Betimsel analizde elde edilen veriler, dört aşamada analiz edilmektedir. 1: Betimsel Analiz İçin Bir Çerçeve Oluşturma, 2: Tematik Çerçeveye Göre Verilerin İşlenmesi, 3: Bulguların Tanımlanması, 4: Bulguların Yorumlanması (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Kadınların vajinal duş hakkındaki uygulama ve görüşleri ile ilgili dokümanlar soruların cevaplarına göre elde edildi. Görüşme sorularından elde edilen cevaplar Microsoft Word belgesine aktarıldı.

Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile tanımlandı. Sorulara verilen yanıtlar detaylı şekilde taranarak kodlamalar yapıldı. Başlangıç kodları alt tema ve temalar olacak şekilde tek bir temada birleştirildi. Elde edilen temalar yorumlanıp raporlandı.

3.2.6.1. Betimsel Analize Hazırlık

“Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” aracılığı ile elde edilen nitel veriler ses kaydına alınarak görüşme yapılan tüm katılımcılar için düzenlendi ve Microsoft Word ortamına aktarıldı. Aktarım gerçekleştirildikten sonra kodlama işlemleri gerçekleştirildi. Aktarma sırasında görüşme yapılan kadınlara sayısal kodlar verildi ve toplam 23 sayfa ham veri metni elde edildi.

3.2.6.2. Betimsel Analiz

Betimsel analizde amaç, araştırma sürecinde yapılan görüşme veya gözlemden elde edilen verilerin düzenlenip yorumlanarak okuyucuya sunulmasıdır (Baltacı, 2019). Betimsel analiz süreci betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma, tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi, bulguların tanımlanması ve bulguların yorumlanmasından oluşmaktadır.

Bu araştırmada betimsel analiz için bir çerçeve oluşturulduktan sonra elde edilen veriler tek tek analiz edilerek temalandırma yapıldı. Araştırmadan elde edilen tüm veriler kodlama sürecinde veriler betimsel analiz sürecinden geçirildi ve defalarca okunarak, kod olabileceği düşünülen kısımlar renkli kalemlerle işaretlendi, kod yanına yazıldı ve kod listesi oluşturuldu. Bu doğrultuda yapılan kodlama örneği EK 6’da sunuldu. Tüm okumaların ardından elde edilen kodlar anlamlı olacak şekilde birleştirilerek ve karşılaştırma yapılarak asıl kodlar elde edildi.

Analizin bu aşamasında elde edilen kodların birbiri ile olan ilişkisi incelendi, kodlar arasında farklılıklar ve benzerlikler belirlendi, anlamlı ve var olan ortak yönleri bulunmaya çalışıldı. Temalar bulunurken dikkat edilmesi gereken bazı konular vardır. Birincisi “iç tutarlılığa” bağlıdır. Yani, elde edilen temaların içeriğinde bulunan verilerin birbirini tamamlaması ve bir tema altında bulunan kodların diğer temalar altında bulunan kodlar ile örtüşmemesi gerekmektedir. İkincisi, elde edilen temaların yapılan araştırmadan çıkan sonuçları nitelendirmesi ve örtüşmesi gerekmektedir. Kısacası elde edilen temaların, farklı olması dışında kendi içerisinde örtüşmesi gerekir. Bu sayede temalandırarak kod elde etme dış tutarlılığı gösterir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Oluşturulan temalar ve elde edilen kodlar, etkili bir şekilde düzenlenip düzenlenmediğinin incelenmesi için Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümünde görev yapan araştırma konusu alanında uzman ve danışman

öğretim elemanına sunularak gelen öneriler yönünde gerekli değişiklikler yapılarak son şekli verildi.

Tematik çerçeveye göre veri analizleri yapıldıktan sonra danışman ve araştırmacı analizleri ayrı ayrı olarak karşılaştırılıp ortak elde edilen sonuçlar sunuma hazırlandı. Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda bulgular yorumlanıp sonuç raporu hazırlandı. Elde edilen bulgular sonucunda kadınların ifadelerinden yapılan alıntılara tırnak içerisinde yer verildi.

3.2.7. Geçerlik ve Güvenirlik

3.2.7.1. Geçerlik

Geçerlik elde edilen araştırma sonuçlarının doğru olma durumunu gösterir. Nitel araştırmada geçerlik, araştırmayı yapan kişinin konuyu taraf olmadan olağan şekilde gözlemlemesi ile başılır. Aşağıda bu araştırmadaki geçerlik çalışması için alınan tedbir ve yapılan çalışmalar sunulmaktadır:

1. Araştırmanın verileri Temmuz 2021 -Şubat 2021 tarihinde toplanarak alandaki katılımcılar ile bir arada bulunuldu.
2. Konu ile ilgili literatür taranarak geliştirilen veri toplama araçları, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümünde ve Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümünde görev yapan konu ile ilgili alanında uzman öğretim elemanlarına sunularak alınan öneriler yardımıyla, son şeklini aldı.
3. Kadınlar ile yapılan görüşme öncesi hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formunun 2 katılımcı ile ön uygulaması yapıldı.
4. Araştırmanın soruları doğrultusunda toplamda 10 kişi ile görüşme gerçekleştirildi.
5. Veri kaybının önlenmesi için verilerin elde edildiği gün bilgisayar ortamına aktarıldı.
6. “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formlarının uygulama süresini ve bu formlarda bulunan soruların anlaşılabilirliği test etmek için iki kadın ile gönüllülük ilkesine bağlı kalınarak pilot uygulama yapıldı.
7. Yapılan görüşmelerde katılımcıların izini ile görüşmeler cihazın uygunluğu ve şarjı gibi özellikleri hazırlanarak ses kaydına alındı.

8. Verilerin analizinde rastgele örnekleme yöntemi ile görüşmenin Word programına aktarımından sonra danışman ve araştırmacı ayrı ayrı kodlamaları yaptı.
9. Elde edilen tema ve kodların incelenmesi için danışman ile iletişim kurularak alınan önerilerin ardından düzenlemeler yapıldı.

Aşağıda araştırmanın iç ve dış geçerliği ile ilgili açıklamalar belirtilmektedir.

3.2.7.1.1. İç Geçerlik

İç geçerlik dış dünyadaki gerçekliğe uyum ile ilgilidir (Merriam, 2018). Bu çalışmada;

1. Araştırma verilerinin toplandığı ortam araştırmadan elde edilen veriler ile uygunluk sağlamaktadır.
2. Elde edilen kavram ve sonuçlar birbirleri ile uyum içindedir.
3. Elde edilen bulgular araştırmanın kuramına ve oluşturulan kavramsallık ile uyum içerisindedir.
4. Araştırmaya katılan katılımcılar tarafından elde edilen bulgular gerçeği yansıtmaktadır.
5. Araştırmadan elde edilen veriler sonucunda yapılan genellemeler ulaşılan veriler ile tutarlıdır.

3.2.7.1.2. Dış Geçerlik

Dış geçerlik, bir araştırma sonuçlarının farklı durumlarda ne derece uygulanabilirliği ilgilidir. Burada yapılan araştırmanın ne kadar “genellenebilir” olduğunu ifade etmektedir (Merriam, 2018). Bu çalışmada;

1. Araştırmanın örnekleme, ortamı ve sürecinin özellikleri başka bir örnekleme karşılaştırma yapılabilecek şekilde ayrıntılı olarak belirtildi.
2. Örneklem seçimi genelleme yapılabilecek şekilde belirtildi.
3. Araştırma raporunda ortamın ve süreçlerin seçimi ve bu faktörlerin genelleme yapılabilmek için ortaya çıkardığı sınırlayıcı etkenler tartışıldı.
4. Araştırma soruları ile ilgili kavramsal kuramlar araştırmadan elde edilen sonuçlar ile örtüşmektedir.
5. Araştırma soruları ile araştırma sonuçları örtüşmektedir.

6. Araştırmadan elde edilen sonuçların başka araştırma verileri ile karşılaştırılma yapılabilmesi için uygun şekilde açıklandı.
7. Araştırma bulguları, araştırmanın yapıldığı başka benzer ortamlarda rahatlıkla test edilebilecek niteliktedir.

3.2.7.2. Güvenirlik

İnsanın doğası ve karmaşık yapısının değişikliği, insanlar üzerine çalışılan bir araştırmada hangi yöntem kullanılırsa kullanılsın tekrarı zorlaşmaktadır. Ancak güvenirlik konusunda nitel araştırma çeşitlerinde bazı tedbirler alınarak bu durumun önüne geçilebilir. Araştırma sürecinde, araştırmacı bulunduğu yeri açıkça belirterek, araştırma sürecinde karşılaşılan topluma ait olay ve durumları belirterek, araştırmada elde edilen verilerin kaynağı yani bireyleri açık şekilde gösterip belirterek, elde edilen verilerin analiz ve kuram planını tanımlayıp ayrıntılı şekilde anlatarak alınan tedbirler ile bu durumun önüne geçebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu tedbirlerin alınması doğrultusunda aşağıda bu araştırmanın iç ve dış güvenirligi ile ilgili açıklamalar belirtilmektedir.

3.2.7.2.1. İç Güvenirlik

İç güvenirlikte, araştırmanın ilerleyişinde araştırmacının bu süreçte yaptığı kontroller ve araştırmaya yaklaşımının nasıl olduğu açık bir şekilde ifade edilmelidir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu araştırmada;

1. Araştırma için hazırlanan tüm sorular anlaşılır ve net bir şekilde ifade edildi.
2. Araştırmacının araştırma süreci boyunca araştırmanın içerisindeki yeri açık olacak şekilde tanımlandı.
3. Araştırmadan elde edilen veriler araştırmadan çıkarılan bulgu ve sonuçlar ile örtüşmekte ve uymaktadır.
4. Araştırmadaki veriler belirlenen araştırma amacına uygun olacak şekilde toplandı.
5. Araştırmadan elde edilen verilerin analizi yapılırken ön yargılara ve yanlış anlaşılabilir durumların önüne geçilmesi için özen gösterildi.

3.2.7.2.2. Dış Güvenirlik

Araştırmacının araştırmada izlediği yolu açık, net ve ayrıntılara dikkat edecek şekilde açıklayarak raporlamayı yapması dış güvenirliliği nitelikli ve doğru şekilde etkilemektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu araştırmada;

1. Araştırmanın yöntemi ve uygulama sürecindeki ilerleme basamakları ayrıntılı bir biçimde ifade edildi.
2. Verilerin toplanmasından sonuçlara ulaşana kadar gerekli tüm bilgilendirmeler yapıldı.
3. Elde edilen araştırma verileri ortaya çıkan sonuçlar ile açık bir şekilde ilişki kurularak örtüştü.
4. Araştırma sürecinde kullanılan yöntem ve izlenen yol ile ilgili elde edilen kayıt ve verilerin niteliği ifade edildi.
5. Araştırmadaki ana veriler etik kurul tarafından incelenebilecek biçimde saklanmaktadır.

3.2.8. Araştırmanın Etik Yönü

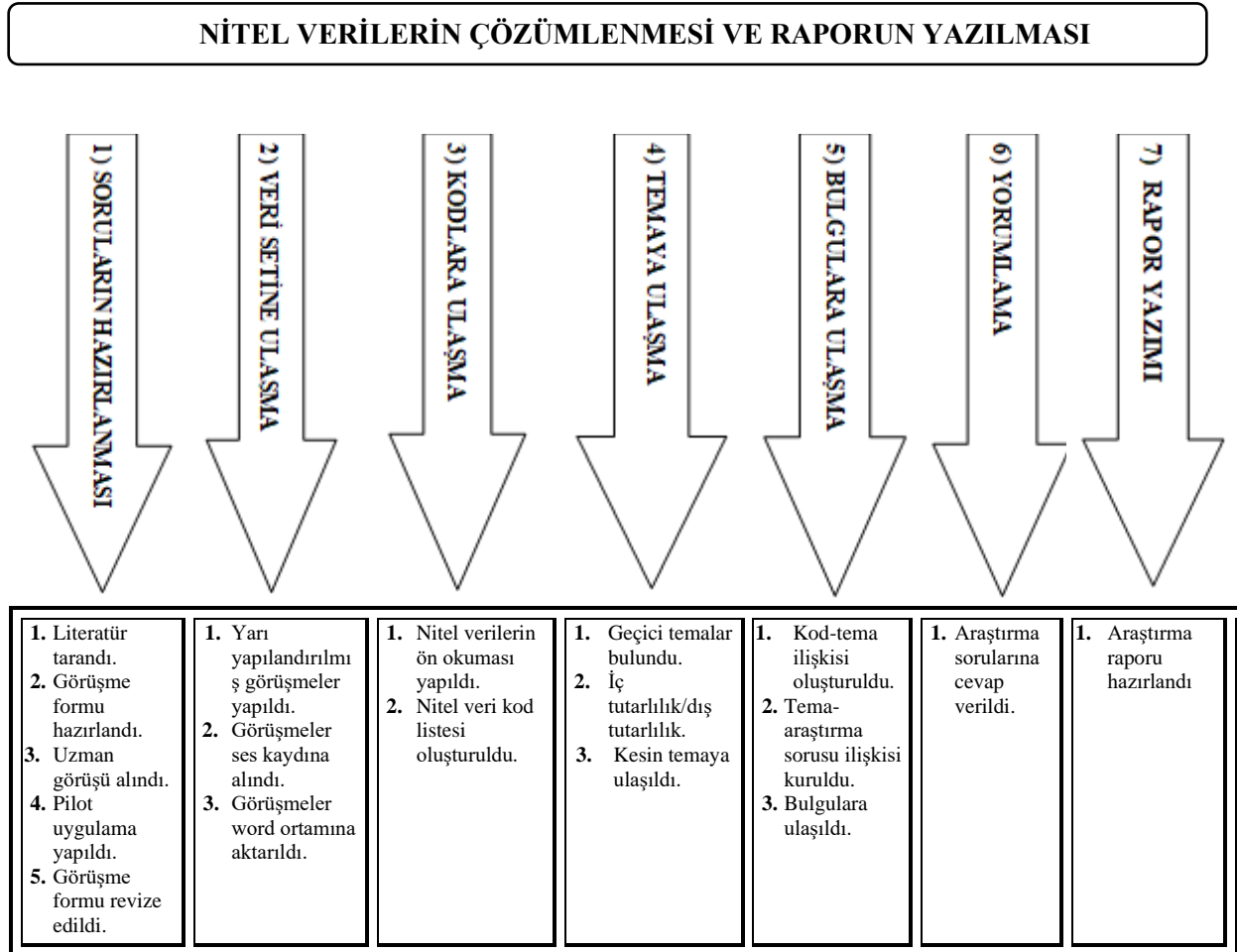
Araştırmanın yürütülebilmesi için Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 22.04.2020 tarihinde ön onay (Protokol No: 2020/006) alındı (Ek 4). Araştırmanın yapıldığı Aydın İli Efeler İlçesi 1 No'lu Aile Sağlığı Merkezinden ve bağlı olduğu Aydın Valiliği Aydın İl Sağlık Müdürlüğünden (27.07.2020 tarihli, 44021967-605.01 sayılı) yazılı izin alındı (Ek 5). Araştırmaya dahil edilecek katılımcılara araştırma hakkında yazılı ve sözlü olarak bilgi verildi ve yazılı onamları alındı (Ek 3).

3.2.9. Nitel Çalışma Raporunun Yazılması

Araştırma raporu yazımında, araştırma sona erdikten sonra yorumlama sırasında hazırlanan araştırma sorularına cevap bulma niteliğinde gerçekleştirildi. Elde edilen araştırma verileri arasında neden ve sonuç ilişkisinin varlığı incelenerek elde edilen deneyim ve görüşler arasında etkileşimler incelendi. Elde edilen verilerden alıntılar yapıp yorumlamalara yer verildi. Temalar içerisinde var olan düşüncüyü tanımlayan kelimeler arandı. Deneyim ve

görüşlerde belirlenen ifadeler incelenerek araştırma kodları arandı. Elde edilen bulgular var olan benzer araştırma sonuçları ile desteklendi. Nitel verilerin çözümlenmesi ve raporun yazım aşaması Şekil 1’de verilmektedir.

Şekil 1. Nitel verilerin çözümlenmesi ve raporun yazımı

4. BULGULAR

Bu bölümde, araştırma soruları doğrultusunda kadınlar ile yapılan nitel çalışmanın bulguları yer almaktadır. Elde edilen bulgular kadınların vajinal duş uygulaması hakkındaki görüşleri, kadınların vajinal duş hakkındaki uygulamalarına yönelik deneyimleri ve kadınların vajinal duş uygulamalarının kadın sağlığına etkileri hakkında deneyim ve görüşleri başlıkları altında yer verildi. Görüşmelerden elde edilen veriler 3 ana tema altında toplandı.

1. Kadınların vajinal duş uygulaması hakkındaki görüşleri
2. Kadınların vajinal duş hakkındaki uygulamalarına yönelik deneyimleri
3. Kadınların vajinal duş uygulamalarının kadın sağlığına etkileri hakkında deneyim ve görüşleri

4.1. Kadınların Vajinal Duş Uygulaması Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında kadınların vajinal duş uygulaması hakkındaki görüşleri alındı ve alınan yanıtlar analiz edildi. Analiz sonucu elde edilen alt tema ve kodlar Tablo 7’de sunulmaktadır.

“Vajinal duş” teması incelendiğinde, kadınların ifadelerinden elde edilen 17 kod, “Aile ve çevre etkisi”, “Gebelik” ve “vajinal duş yapma” olmak üzere üç alt tema altında toplanmaktadır.

Tablo 7. Kadınların vajinal duş uygulaması hakkındaki görüşlerine ilişkin bulguların dağılımı

Tema	Alt Tema	Kodlar
Vajinal duş	Aile ve çevre etkisi	• Bilgi olmaması (n= 1)
		• Kulaktan duyma (n= 1)
		• Anneden duyma (n= 2)
		• Arkadaştan duyma (n= 4)
		• İnternette (n= 1)
		• Mesleki bilgiler (n= 1)
		• Gebelikten korunmama (n= 1)
	Gebelik	• Gebe kalmamak için hapların olması (n= 1)
		• Gebe kalamayan arkadaş (n=1)
		• İçeriye boşalma (n= 2)
		• İlişkiden sonra yıkama (n= 2)
		• Tuz koyma (n= 1)
		• Hiç duymadım (n= 2)
	Vajinal duş yapma durumu	• Vajina içi suyla yıkama (n= 1)
		• Hiç yapmadım (n= 5)
		• Bazen yapıyorum (n= 2)
		• Yapıyorum (n= 2)

Kadınların “aile ve çevre etkisi” alt temasına ilişkin ifadeleri aşağıda yer almaktadır:

“...valla benim kendi annemden yana duydum annem kendisi yapıyo yani bi türlü vazgeçiremedim kadını enfeksiyondan kurtulamadı...”(K5)

“...yani böyle hani bayanlar arasında konuşulurken işte sağlığa zararlı olduğunu hani vajinanın içine gittiğinde zararlı olabilir diye mesela ama ben hani kendi rahatlığıma baktığım için ben sürekli böyle çok aşırı derecede değil ama ıı hani ne anlatıyım mesela banyodan banyoya zaten hergün ediyoruz da ııı bazen saçımın köpüğüyle bazen hani dediğim gibi adet döneminde biraz bi hafif sabun sürerekten..” (K7)

“...yani annemden duydum öğrendim öbür türlü duymadım yani hiç hani annem temiz olsun diye hani namazda falan sorun olur gibisinden temiz olsun diye...” (K8)

“...sadece şu geri çekmede yıkıyolarmış galiba onu ben tek onu duydum arkadaşlardan...”(K9)

“...temizlik amacıyla uygulanabilir en fazla. Başka bir amaç için olabileceğini sanmıyorum bana başka bişi çağırıştırıyo. Duydum evet. ıııı şaşırdım ama böyle bişey olcağını zannetmiyodum da bunun hani mesela korunma olarak işe yaracağını sanmıyordum, tuaf garipsedim ilk duyduğumda...” (K1)

Kadınların “gebelik” alt temasına ilişkin ifadeleri aşağıda yer almaktadır:

“...gebe kalmaması için haplar olur. hiç duymadım yani ilk defa sizden duydum o yüzden şaşırdım, ben vajinanın temiz olmasından yana kullanıyorum çünkü temiz olmadığı zaman kaşıntı oluyo, ne biliyim mantar oluşuyo hani o yüzden dolayı bunu kullandığım için allaha şükür ne kaşıntım oluyo ne mantarım oluyo bişeyim olmuyo...” (K2)

“...gebe kalmamak için yaptıklarını duydum hamile kalamayan bi arkadaşım vardı sürekli yapardı ve hamile kalamadığı için paniklerdi hamile kalamıyorum diye doktora gidiyor anında bırakmasını, vajinanın içini yıkamak için falan hiçbir şey kullanmamasını soyluyor çünkü vajinasının içinin yapısını bozmuş. ve şimdi hamile...” (K4)

“...bu duş alınan yere göre değişir yani toplum içersinde yapanlar var ama hani sonuçta tamamen içeriye boşalmada vakit geçtiyse yararı olmaz ama duydum tabi...” (K5)

“...ne kadar mantıklı ilişkiden önce tuz falan koyuyomusun ıı.. döl herhalde akıp gidiyomuş bildiğim kadarıyla ama ne kadar doğru hiç denediğim bişey değil yani...” (K7)

“...yani herhalde ondandır gebe kalmamak için kullanılır. Evet duydum bir arkadaşım söylemişti ilişkiye girdikten sonra vajinasını su ile yıkıyormuş...” (K9)

Kadınların “vajinal duş yapma durumu” alt temasına ilişkin ifadeleri aşağıda yer almaktadır:

“...hayır hiç olmadı, uygulamaya ihtiyaç duymadım...” (K1)

“...adet sonrasında onu yapıyorum, ilişki sonrasında da belki iki üç ilişkiden sonra ancak hani devamlı çocukla olmuyo...” (K3)

“...vajinanın zaten kendi sıvısı varya ben içini yıkamıyorum...” (K4)

“...uygulamışlığım var birkaç kere evet (güldü)...”(K5)

“...hayatımda hiç uygulamadım...”(K6)

“...yani ayda bir kere adet zamanı diyebiliriz ama normal duş yaparken de saçımın şampuanıyla yapıyorum temizlik amacıyla...” (K7)

“...evet uyguluyorum...” (K8)

4.2. Kadınların Vajinal Duş Hakkındaki Uygulamalarına İlişkin Bulgular

Bu başlık altında kadınların vajinal duş uygulamaları soruldu ve alınan yanıtlar analiz edildi. Analiz sonucu elde edilen alt tema ve kodlar Tablo 8’de sunulmaktadır.

Tablo 8. Kadınların vajinal duş uygulamalarına ilişkin bulguların dağılımı

Tema	Alt Tema	Kodlar
Vajinal duş uygulamalar ¹	Kullanım amaçları	Temizlik (n= 2)
		Spiral kullanımı (n= 1)
		Adet kokusundan rahatsızlık duyma (n= 1)
		Sağlık (n= 1)
		İlişkiden sonra (n= 2)
		Hastalıktan korunmak (n= 1)
		Abdest almak (n= 1)
		Üreme organının temiz olması (n= 1)
		Koku gelmesi (n= 1)
		Uygulama gerekçeleri
	Sperm gelince abdestin bozulduğunu düşünme (n= 1)	
	Kaşınıtı, mantar (n= 1)	
	Uygulamama gerekçeleri	Enfeksiyona yatkınlık (n= 1)
		Vajenin kendisini temizlemesi (n= 1)
		Ebelerin yıkamayın demesi (n= 1)
		Mikrop kapar diye korkma (n= 1)
		Tekrar gebe kalma (n= 1)
	Uygulama zamanları	Her banyoda (n= 1)
		Ayda bir adet sonrası (n= 1)
		İki üç ilişkiden sonra (n= 1)
Hayatta birkaç kere (n= 1)		
Uygulamada kullanılan materyaller	Su (n= 1)	
	Dezenfektan (n= 1)	
	Şampuan (n= 1)	
	Temizleme mendilleri (n= 1)	
	Şampuan ve jel (n= 2)	

“Vajinal duş uygulamaları” teması incelendiğinde, kadınların ifadelerinden elde edilen 26 kod, “Kullanım amaçları”, “Uygulama gerekçeleri”, “Uygulamama gerekçeleri”, “Uygulama zamanları” ve “Uygulamada kullanılan materyaller” olmak üzere beş alt tema altında toplanmaktadır.

Kadınların “Kullanım amaçları” alt temasına ilişkin ifadeleri aşağıda yer almaktadır:

“...ben vajinanın temiz olmasından yana kullanıyorum çünkü temiz olmadığı zaman kaşıntı oluyo, ne biliyim mantar oluşuyo hani o yüzden dolayı bunu kullandığım için allaha şükür ne kaşıntım oluyo ne mantarım oluyo bişeyim olmuyo....” (K7)

“...dedim ya ilişkiden sonra gebe kalmamak için ya da abdest için kullanılıyor daha çok....” (K6)

“...yani ayda bir kere adet zamanı diyebiliriz ama normal duş yaparken de saçımın şampuanıyla yapıyorum temizlik amacıyla ...” (K7)

“...daha çok abdest bozulmasın diye uygulandığını duydum annem de öyle derdi...” (K8)

Kadınların “Uygulama gerekçeleri” alt temasına ilişkin ifadeleri aşağıda yer almaktadır:

“...böyle ee, koku falan geliyomuş gibi geliyo o yüzden hani ondan dolayı kullanıyorum ama mesela önce bi doktora sormuştum sebamede önerdi sadece o yüzden hani onu kullandım...” (K2)

“...yani birazcık tercih meselesi, yani hani yapılması da gerekebilir. İııı. Çünkü bu temizlik farklı bir yöntem hani ımmm, nasıl diyimm, işte o şekilde. Yapılması gerekiyor hani sağlık açısından gerçekten vücudumuzun belli bi yerinin, üreme organının temiz olması gerektiğini düşünüyorum....” (K3)

“...bence kesinlikle yapılmalı. ıı sonuçta kadınlarda vajinal kanser ya da rahim kanseri denen birşey var ve hani gittikçe ilerleyen bişey onun için hani ııı bir birliktelikten sonra o kadınında kendini koruma hakkı var....” (K3)

“...yani şimdilik ben bu yaşma geldim ıı.. bu şekilde hep yaptım hiç bir zararını şimdilik görmedim yok yani olmadığı için ha bilmiyoruz bi yaştan sonra bişey çıkar mı ııı.. şey testimi de yaptırdım ben neydi o simir testimi bi sıkıntı çıkmadı tabi bence yapılmalı ama aşırı derecede yapılmamalı diye düşünüyorum....” (K7)

Kadınların “Uygulamama gerekçeleri” alt temasına ilişkin ifadeleri aşağıda yer almaktadır:

“...ben hiç uygulamadım gerek duymadım yani çünkü enfeksiyon falan kapar daha kötü olur diye düşünüyom ...” (K8)

“...bence yapılmamalı vajinanın dengesini bozmamak adına yapılmamalı vajina zaten kendini temizler ki temizlemese doğumda yapamayız o zaman değil mi bence yapılmamalı daha kötü olur....” (K6)

“...ya bi bakıma düşünüyorum bazen sonuçta el deyiyo yani yıkanması ne kadar doğru diye birine anlatınca hani ne bileyim aslında yıkamayında diyolar ebeler falan ama açıkcası kararsızım hani ama mikrop kapar falan diyede korkuyorum acaba bir sıkıntı olur mu diye..” (K8)

Kadınların “Uygulama zamanları” alt temasına ilişkin ifadeleri aşağıda yer almaktadır:

“...yani her banyo ettiğimde uyguluyorum. Mesela bu hafta iki yaptıysam, iki kez haftada 2-3 kez banyo yaptıysam sıklığa göre ona göre yapıyorum. Yani koku olmasın istiyorum mesela bi akıntı olur koku yapar ya hani üşütmeden mesela dolayı, ondan dolayı hani kullanıyorum ama kullanmadığım zamanlarda oluyo mesela sürekli kullanmadığım zamanlarda oluyo. Aynı amaçla temizlik için kullanıyorum...” (K2)

“...evet uyguladım. adet sonrasında onu yapıyorum, ilişki sonrasında da belki iki üç ilişkiden sonra ancak hani devamlı çocukla olmuyo...” (K3)

“...dedim ya ilişkiden sonra gebe kalmamak için ya da abdest için kullanılıyor daha çok....” (K6)

“...bence kesinlikle yapılmalı. 11 sonuçta kadınlarda vajinal kanser ya da rahim kanseri denen birşey var ve hani gittikçe ilerleyen bişey onun için hani 111 bir birliktelikten sonra o kadınında kendini koruma hakkı var....” (K3)

Kadınların “Uygulamada kullanılan materyaller” alt temasına ilişkin ifadeleri aşağıda yer almaktadır:

“...Suyla. Yani benim en yakın aklıma gelecek yöntem saf su, başka bişi olmasına gerek yok ya da ne bilim belki dezenfektan, şampuan gibi şeyler kullanılabilir. 1111, onun dışında aslında mesela bunun yerine de hani onu suyla temizledikten sonra temizleme mendilleri ile de devam edebilirler. O şekilde...” (K1)

“...ya genelde jel şeklinde ama isim olarak bişey diyemem şuan ticari olarak hazırlanan temizleme jelleri ...”(K3)

“...Normalde aslında yani temizleyiciler var ama ben birkaç kez yaptığım için normal yani suyla yaptım ...” (K5)

4.3. Kadınların Vajinal Duş Uygulamalarının Kadın Sağlığına Etkileri Hakkındaki Görüş ve Deneyimlerine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında kadınların vajinal duş uygulamalarının kadın sağlığına etkileri hakkındaki görüş ve deneyimleri soruldu ve alınan yanıtlar analiz edildi. Analiz sonucu elde edilen alt tema ve kodlar Tablo 9’de sunulmaktadır.

“Vajinal duş uygulamalarının kadın sağlığına etkileri hakkında görüş ve deneyimler” teması incelendiğinde, kadınların ifadelerinden elde edilen 8 kod, “Uygulama faydaları” ve “Genital bölge rahatsızlığı” olmak üzere iki alt tema altında toplanmaktadır.

Tablo 9. Kadınların vajinal duş uygulamalarının kadın sağlığına etkileri hakkındaki görüş ve deneyimlerine ilişkin bulguların dağılımı

Tema	Alt Tema	Kodlar
Vajinal duş uygulamalarının kadın sağlığına etkileri hakkında görüş ve deneyimler	Uygulama faydaları	Mutluluk (n= 1)
		Vücut temizliği (n= 1)
		Kaşıntı olmaması (n= 1)
		Akıntının kesilmesi (n= 1)
		Cilt hassaslığı (n= 1)
	Genital bölge rahatsızlığı yaşayanlar	Enfeksiyon (n= 1)
		Kaşıntı (n= 1)
	Genital bölge rahatsızlığı yaşamayanlar	Hayır hiç olmadı (n= 2)
Vücudu alıştırmadan dolayı sorun yaşamama (n= 1)		

Kadınların “Uygulamada faydaları” alt temasına ilişkin ifadeleri aşağıda yer almaktadır:

“...kullanan yapan arkadaşlarımdan olumlu deneyimler aldım. Ya vücutlarının temizlendiği konusunda şeyler, mutlular yani (güldü), bu konuda faydalı görmüşler...” (K1)

“...tabi mesela kaşımtım olmuyo mesela bazı arkadaşlarımdan duyuyorum ne bilyim eczaneye geliyolar vajinamda kaşınma hani travazol mesela ne bilyim fitil falan istiyolar allaha çok şükür öyle bişey olmadı. Yani hiçbir zararını görmedim...” (K2)

“...evet, daha önce akıntım gelirken şu an o akıntım hani yok periyot olarak azaldı hani bide ara ara kaşıntı oluyor ya vajen kaşıyor ondan daha rahatım...” (K3)

“...ben zararını görmedim ıı yani faydasıda normal bi zararı yok bana yani bana göre benim yıkamamın bence biraz kişi cildine kalmış bişey cilt hassaslığına kalmış...” (K7)

Kadınların “Genital bölge rahatsızlığı yaşayanlar” alt temasına ilişkin ifadeleri aşağıda yer almaktadır:

“...genitalde kaşıntı yapıyo sonrasında mantar enfeksiyonu...” (K5)

“...şöyle bi şikayetleri olmuş ufak çaplı bi enfeksiyon kapma durumları olmuş ama neyden kaynaklı olduklarını tam olarak nedeninin ne olduğunu ben bilmiyorum ama böyle bi durumla karşılaşan olmuş yani kullanan bi kaç kişiden de aynı şeyi duydum enfeksiyon kaptıklarına dair...” (K1)

Kadınların “Genital bölge rahatsızlığı yaşamayanlar” alt temasına ilişkin ifadeleri aşağıda yer almaktadır:

“...hayır duymadım tam bir bilgim yok...” (K4)

“...yani ben alıştırdığımdan alıştı ben yıkıyorum yani sabunla benim için sıkıntı yok gayet...” (K7)

“...yapanlardan hiç duymadım zaten yapan kimseye denk gelmedim ablam hariç onda da bir rahatsızlık olmadı olsa bana söylerdi...” (K10)

5. TARTIŞMA

Bu araştırma, kadınların vajinal duş hakkındaki görüş ve uygulamalarını belirlemek amacı ile yürütüldü. Araştırmanın sonucunda kadınların vajinal duş hakkında bilgilerinin olduğu, yapılmasının gerekli olduğunu düşündüğü ve vajinal duş uygulamalarını geleneksel olarak sürdürmekte olduğu yönünde önemli veriler ortaya koyuldu. Bu çalışma, kadınların vajinal duş hakkındaki görüş ve uygulamalarının nitel olarak belirlenmesi açısından önemlidir.

Bu araştırmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Bunlar; araştırmanın Aydın ili Efeler ilçesinde bir ASM'de yürütülmesi, örneklemin oluşturulmasında amaçlı örnekleme türlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme tekniği kullanılması ve elde edilen verilerin güvenilirliğinin kadınların verdikleri yanıtların doğruluğu ile sınırlı olmasıdır. Bu sınırlılıklar doğrultusunda yapılan bu çalışma sadece örneklem grubuna genellenebilir.

Araştırma için hazırlanan ve cevapları aranan sorular elde edilen bulgulara göre bu bölümde tartışıldı. Bu çalışmada cevabı aranan sorular;

1. Kadınların vajinal duş hakkındaki görüşleri nelerdir?

1.1. Kadınların vajinal duş hakkındaki görüşleri aile ve çevreden nasıl etkilenmektedir?

1.2. Kadınlar vajinal duşun gerekliliği konusunda hangi fikirlere sahiptir?

2. Kadınların vajinal duş hakkındaki uygulamaları nelerdir?

2.1. Kadınlar vajinal duş uygulama kararını nasıl verdiler?

2.2. Kadınlar vajinal duş uygulaması için gerekçeleri nelerdir?

2.3. Kadınların vajinal duş uygulamasından bekledikleri sonuçlar nelerdir?

2.4. Kadınların vajinal duş uygulamasından elde ettikleri sonuçlar nelerdir?

5.1. Kadınların vajinal duş hakkındaki görüşleri nelerdir?

Alan yazına göre kadınların vajinal duş hakkında çeşitli algıları bulunmaktadır. Bu aynı zamanda kadınların vajinal duş hakkındaki görüşlerini ortaya koymaktadır. Kadınlar vajinal duşu gerek aileden gerekse arkadaş çevresinden duyduklarını ve gebeliği önleyici bir yöntem olarak kullanıldığını duyduklarını ifade etmektedirler. Vajinal duş varlığını ülkemiz de dahil olmak üzere dünyada gelenekselliğini sürdürmeye devam etmektedir. Verilen eğitim ve bilgilendirmelere rağmen kadınlar üzerinde bu uygulamada aile ve çevrenin özellikle annelerinin etkilerinin olduğu açıkça belirgindir. Bu çalışmada kadınların vajinal duş uygulamalarını gerçekleştirmek ve hayatlarında bir rutin haline getirmek için annelerinden ve arkadaşlarından öneri aldıkları sonucuna varmak kaçınılmazdır.

Bu araştırma ile uyumlu ancak nicel desende yapılan araştırmada, vajinal duş yapan kadınların %90,3'ü vajinal duşun faydalı olduğunu düşünürken %40,4'ü sağlığa zararlı ise bırakabileceğini, %24'ü bırakmakta kararsız olduğunu ve %35,5'i kesinlikle bırakmayacağını ifade ettiklerini belirtmiştir (Özcan, 2017). Ancak gebeliği önleyeceğine inanılan bu tür uygulamalar kadın sağlığını tehdit edebilmektedir. Genellikle kadınlar gebeliği önlemek için cinsel ilişki sonrası su veya başka maddeler ile vajinal duş uygulayarak spermlerin etkisinin azaldığını düşünmektedirler.

5.1.1. Kadınların vajinal duş hakkındaki görüşleri aile ve çevreden nasıl etkilenmektedir?

Kadınlar vajinal duş uygulamasını hijyenik açıdan temiz olacağına inandıkları için ve buna bağlı olarak özellikle müslüman ülkelerde dini şartlar doğrultusunda uygulamayı sürdürmektedirler (Şükür, 2002; Akın ve diğerleri,

Bu çalışmada kadınlar vajinal duş uygulamalarını arkadaş çevresinden ve başta anneleri olmak üzere birinci derecede akrabalarından duyarak uyguladıklarını, uygulamak istediklerini ifade etmektedirler.

Short ve ark (2010) yaptıkları çalışmada genç kadınların annelerinin öğrettiği şekilde ve geleneksel olarak vajinal duş uygulamalarını sürdürdüklerini ifade etmekte iken Aral ve diğerlerinin (1992) belirttiğine göre, Amerika'da 15-44 yaş arasında cinsel hayatı aktif olan

kadınlar ile yapılan bir çalışmada katılımcıların %70'i vajinal duş uygulamasını annelerinden duyduklarını, öğrendiklerini ve bu doğrultuda uyguladıklarını ifade etmektedirler. Yapılan bir diğer çalışmada Houston'da, bir aile planlaması kliniğine gelen 15-18 yaş aralığında bulunan aktif adölesanların %59'u vajinal duş uygulamasını annelerinden öğrendiği bildirilmektedirler.

Yapılan bu çalışmada da kadınların özellikle anne ve arkadaşlarından etkilenmeleri diğer ülkelerde yapılan çalışma sonuçları ile de benzerlik göstererek bu uygulamanın geleneksel olarak devam ettiği sonucunu ortaya koymaktadır.

5.1.2. Kadınlar vajinal duşun gerekliliği konusunda hangi fikirlere sahiptir?

Kadınlar vajinal duş uygulamasının dini şartlar doğrultusunda abdest almak, temiz olmak ve gebe kalmamak için uygulanması gerektiğini belirtmekte, ayrıca gebe kalmamak için uygulandığını fakat kendilerinin uygulamadıklarını belirterek abdest ve özellikle hijyenik olması açısından uygulayarak kendilerini temiz hissettiklerini, spermlerin vücuda girdiği sırada abdestlerinin bozulduğunu ve vajen içerisinde kaldığı sürece de bozulmaya devam edeceği inancındadırlar.

Yapılan bu çalışma ile benzerlik gösteren bir çalışmada kadınların %45,4'ünün abdest almak, %41,5'inin temizlik, %13,1'inin ise gebe kalmamak için vajinal duş uygulaması yaptıkları belirtilmektedir (Akın ve diğerleri, 2006). Kadınlara verilecek olan tüm eğitimlerde fertilizasyon işleminin detaylı şekilde anlatılması gerektiği, vajinal yapı başta olmak üzere aile planlaması eğitiminde tüm üreme sisteminin detaylı şekilde anlatılarak açıklamada bulunmak vajinal duşun gerek olmadığına sonucuna vardırılabilmektedir. Bu nedenle vajinal duşun gerekliliği hakkında kadınların doğru şekilde bilgilendirilmesi uygun olacaktır.

5.2. Kadınların vajinal duş hakkındaki uygulamaları nelerdir?

Kadınların yarısının vajinal duş uyguladıkları ve gerekçe olarak dini vecibeler doğrultusunda abdest almak, adet sonrası kötü koku oluştuğunu iddia ederek temizlemek amacı ile kullanmak adına kullandıklarını ifade ettiler.

Belgin ve diğeri (2006) yaptıkları çalışma sonuçları ile elde edilen sonuçlar benzerlik göstermektedir. Kadınların özellikle menstrasyon sonrası menstrual kanın kötü kokusunu ortadan kaldırmak için vajinal duş uygulamalarını yapmaktadırlar.

Ülkemizde yapılan bir diğeri çalışma da ise Sevil ve diğeri (2015) kadınların vajinal duşu rahat hissetmek ve temizlik, menstrual kanı temizlemek, vajinal kaşıntı ve tahrişi gidermek ve partnerine güzel kokmak için uyguladığını belirtmektedirler.

Uygulama sırasında ticari isimli temizleme jelleri fakat en çok normal suyun kullanılması gerektiğini belirtmektedirler. Kadınların vajinal duş uygulamaları rutin haline gelerek hayatlarında önemli bir yere sahip olduğu açıkça görülmektedir.

5.2.1. Kadınlar vajinal duş uygulama kararını nasıl vermektedirler?

Kadınlar vajinal duş uygulamalarını başta anneleri olmak üzere arkadaş ve akraba çevresi tarafından önerilmesi üzerine yapmaktadırlar. Vajinal duş uygulamasının zararlarının olduğunu öğrenen kadın sayısı az olsa da vajinal duş uygulamasını sürdürmektedirler.

Bu çalışmada kadınlar vajinal duş uygulamasını bir gelenek olduğu düşüncesi ile özellikle annelerinden öğrenerek uygulamayı rutin, olması gereken bir durum şeklinde görüp uygulamaktadırlar. Bu süreç içinde herhangi bir karar verme sistemi geliştirmeyip özellikle dini vecibeler ve temizlik anlayışı doğrultusunda uygulamaya devam etmektedirler.

5.2.2. Kadınlar vajinal duş uygulaması için gerekçeleri nelerdir?

Bu çalışmada kadınlar vajinal duş uygulama gerekçeleri ile kendilerini daha temiz hissettiklerini aynı zamanda dinen yapma zorunluluğu hissetmektedirler. Özellikle Müslüman toplumun içerisinde yer aldığı birçok araştırmada da kadınlar vajinal duş uygulamalarını abdest almak için olduğunu ifade etmektedirler (Foch ve diğeri, 2001; Guy-Lee ve Angela K, 2017).

Kadınların özellikle vajinal duş uygulaması yapanların vajinal kötü kokulu akıntılarının geçtiklerini, kendilerini rahat hissettiklerini ifade etmektedirler. Kadınlar bu uygulamayı

genellikle adet sonrası ve cinsel ilişkiden sonra spermlerin temizleneceği inancı ile uyguladıklarını açıkça belirtmektedirler.

5.2.3. Kadınların vajinal duş uygulamasından bekledikleri sonuçlar nelerdir?

Kadınlar vajinal duş uygulaması sonrası mensturasyon dönemi sonrası temizlendiklerini, koutus sonrası spermleri temizleyerek abdest aldıklarını ki bu doğrultuda dinen de temizlendiklerini, eşlerine kötü kokmamak temiz olmak istemektedirler.

Kadınlar eşlerine karşı temiz, dinen günahkar olmaktan çıkma ve mensturasyon kanını kötü olarak nitelendirerek bu uygulama sonrası temiz olmayı beklemektedirler.

5.2.4. Kadınların vajinal duş uygulamasından elde ettikleri sonuçlar nelerdir?

Kadınların vajinal duş uygulamalarından özellikle mutluluk duyduklarını ve kendilerini temiz hissettiklerini ifade etmektedirler. Çoğu ise herhangi bir genital şikayetinin olmadığını fakat kaşıntı ve enfeksiyon belirtilerini yaşadıklarını belirtmektedirler.

Kadınların görüşlerinden de anlaşılacağı üzere vajinal duş uygulaması ile ilgili görüşülen kadınların olumsuz etkileri ile ilgili bilgiye yeterince hakim olamadıkları açıkça belirgindir. Elde edilen bu sonuçlar Sevil ve diğerleri (2015) yılındaki yaptıkları çalışmanın sonuçlarıyla uyumludur. Yapılan araştırmada kadınların yüksek bir oranda vajinal duş uygulamasını kendini rahat ve temiz hissettiklerini ifade etmektedirler.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Kadınların vajinal duş hakkındaki görüş ve uygulamalarını belirlemek amacı ile 10 kadın ile yürütülen bu çalışmadan elde edilen sonuçlar aşağıda özetlenmektedir.

6.1. Sonuçlar

Bu araştırma sonucunda kadınların;

- Vajinal duş uygulamalarını bir kısmının kullandığını, bir kısmının kullanmadığı,
- Vajinal duş uygulaması hakkındaki görüşlerini bildirerek uygulamanın yapılması gerektiğinin inancında oldukları,
- Uygulamayı en çok temizlik sebebiyle ve temiz hissetmek hissettikleri için uygulamaya devam ettikleri,
- Vajinal duş uygulamasını yakın çevrelerinden kendilerine uygulamaları konusunda bilgiler geldiği,
- Vajinal duş uygulamasında herhangi bir rahatsızlık hissi duyduklarında doktora gitmek için temizlik adına önceden yine vajinal duş uyguladıkları,

6.2. Öneriler

Araştırmadan elde edilen bu sonuçlar doğrultusunda uygulayıcılara sunulabilecek öneriler aşağıda belirtilmektedir;

- Kadınlara eğitim veren başta ebeler olmak üzere tüm sağlık profesyonelleri tarafından, eğitim sonrası eğitimin etkinliği değerlendirilmeli,
- Kadınlara hijyen eğitimi verilirken vajinal duşun sonuçları ve uygulama hakkında detaylı bilgiler verilerek gelecek nesil adına vajinal duş uygulamalarının önüne geçilmelidir.

Araştırmadan elde edilen bu sonuçlar doğrultusunda araştırmacılara sunulabilecek öneriler aşağıda belirtilmektedir;

- Farklı kadın popülasyonları ile nicel ve/veya nitel çalışmalar yapılabilir,
- Randomize kontrollü çalışmalar ile uygulama için önlenbilir girişimler keşfedilebilir,
- Vajinal duş uygulamalarına yönelik ebelik mesleğinin etkinliğini ortaya koyan karşılaştırmalı çalışmalar yapılabilir.

7. KAYNAKLAR

- Acarkan, T. (2016). Vajinal Flora Bozukluğu ve Vajinit. *Journal of Complementary Medicine, Regulation and Neural Therapy*, 10(2).
- Akın, A. (2008). Aile planlaması. Ayhan, A., Durukan, T., Günalp, S., Gürkan, T., Önderoğlu, LS., Yaralı, H., Yüce K. (Ed.). *Temel Kadın Hastalıkları ve Doğum Bilgisi*, Güncellenmiş 2. Baskı, Ankara, Güneş Tıp Kitabevleri, ss. 33.
- Akın, B., Erdem H., Ege, E. (2006). 15-49 Yaş Evli Kadınlarda Vajinal Duş Uygulaması (Vd) ve Olumsuz Etkileri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, ISSN: 1303-5134. 3(2).
- Akşit, F. (1999). İnsan Vücudunun Florası. Ustaçelebi, G. (Ed.), *Temel ve Klinik Mikrobiyoloji*, 1.Baskı, Ankara, Güneş Kitapevi, 113-3.
- Aksayan, S., Emiroğlu, N. (2002). Araştırmanın Tasarımı. Erefe, İ. (Ed.), *Hemşirelikte Araştırma: İlke Süreç ve Yöntemleri*. Nobel Tıp Kitapevleri, İstanbul, ss. 65–124.
- Aral, S.O., Mosher, W.D., Cates, W. (1992). Vaginal Douching Among Wage In The United States:1998. *American Journal of Public Health*, 82(2), 210-214.
- Arslantaş, D., Karabagli, H., Koc, F. (2010). Vaginal douching practice in Eskisehir in Turkey. *Journal of Public Health and Epidemiology*, 2(9), 245-250.
- Akdolun Balkaya, N. (2008). Üreme Sistemi Enfeksiyonları ve Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar. Şirin A. (Ed.), *Kadın Sağlığı*, 1.Baskı, istanbul, Bedray Bas. Yay Ltd şti, ss. 347- 11.
- Aroucheva, K.C., Gariti, D., Simon, M., Shott, S., Faro, J.,... Simoes, J.A. (2001). Defense Factors Of Vaginal Lactobacilli. *American Journal of Obstetrics and Gynecology*, 185:375–379.11.
- Arslan, Ö.İ, Kulakaç, Ö. (2011). Kadın Mahkumlarda Genital Hijyen Davranışları. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 14(2), 31-38.
- Bilgehan, H. (2004). Çeşitli Patojen Bakteriler. *Klinik Mikrobiyolojik Tanı*, 4.Baskı, İzmir, Barış Yayınları, 386-10.

- Bruce, C.F., Kendrick, J.S., Kieke, A.B., Jagielski S., Joshi, R., Tolsma, D.D. (2002). Is Vaginal Douching Associated with Preterm Delivery? *Epidemiology*, 13(3).
- Baird, D.D., Weinberg, C.R., Voigt, L.F., Daling, J.R. (1996). Vaginal Douching And Reduced Fertility. *American Journal of Public Health*, 86(6), 844-851.
- Baltacı, A. (2019). Nitel Araştırma Süreci: Nitel Bir Araştırma Nasıl Yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.
- Baltacı, A. (2017). Nitel veri analizinde Miles-Huberman modeli. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 1-15.
- Brotman, R. M., [Ghanem](#), G.K., Klebanoff, M.A., Taha, T.E., Scharfstein, O.D., Zenilman, J.M. (2008). The Effect Of Vaginal Douching Cessation On Bacterial Vaginosis: A Pilot Study. *American Journal of Obstetrics and Gynecology*, 198(6): 628 e1- 628 e7.
- Cottrell, B.H. (2003). Vaginal Douching. *Journal of Obstetric, Gynecologic, & Neonatal Nursing*, 32(1).
- Cottrell, B.H. (2006). Vaginal Douching Practices Of Women In Eight Florida Panhandle Counties. *Journal of Obstetric, Gynecologic & Neonatal Nursing*. 35: 24-9.
- Chacko, M.R, McGill, L., Johnson, TC. (1989). Vaginal Douching In Teenagers Attending A Family Planning Clinic. *Journal of Adolescent Health*. 10:217–19.
- Chmiliar, I. (2010). Multiple-Case Designs. In A. J. Mills, G. Eurepas & E. Wiebe (Eds.), *Encyclopedia of case study research* (pp 582-583). USA: SAGE Publications.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative Inquiry & Research Design: Choosing among five approaches* (2. Baskı). USA: SAGE Publications.
- Çalışkan, D., Çöl, M., Akdur, R., Yavuzdemir, G., Yavuz, Y. (1996). Park Sağlık Ocağı Bölgesinde 15-49 Yaş Grubu Kadınlarda Vajinal Duş Sıklığı Ve Etkili Faktörler Üzerine Çalışma. *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*, 49: 2: 73-7.
- Çoşkun, M.A., Yakıt, E., Karakaya, E. (2017). Kadınların Vajinal Tampon Ve Vajinal Duş Uygulama Durumlarının Değerlendirmesi. *Journal of Human Sciences*, 14(1), 74-80.
- Daşkan, Z., Kılıç, B., Baytok, C., Kocairi, H., Kuzu, S. (2015). Genital Akıntı Şikayetiyle Polikliniğe Başvuran Kadınların Genital Hijyen Uygulamaları. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(1).

- Diclemente, RJ, Young, AM, Painter, JL, Wingood, GM, Rose, E., Sales, JM (2012). Prevalence and Correlates of Recent Vaginal Douching among African American Adolescent Females. *Journal Of Pediatric And Adolescent Gynecology*, 25 (1), 48-53. <https://doi.org/10.1016/j.jpag.2011.07.017>.
- Duran, N., Çulha, G., Çetin, M., Zeteroğlu, G., Güngören, A., Hakverdi, AV. (2005). Genital Enfeksiyon Şüphesi Olan Adölesan ve Yetişkin Kadınlarda Enfeksiyon Etkenleri. *Tıp Araştırmaları Dergisi*, 3: 2: 13-6.
- Erdoğan, A., Bechelaghem, N. (2018). To ‘Douche’ Or Not To ‘Douche’: Hygiene Habits May Have Detrimental Effects On Vaginal Microbiota, *Journal of Obstetrics and Gynaecology*, 38:5, 678-681.
- Ege, E., Timur, S., Zincir, H., Egri, M., Reeder, BS. (2007) Women’S Douching Practices And Related Attitudes In Eastern Turkey. *Journal Of Obstetrics and Gynaecology Research*, 33: 3: 353–6.
- Ferranti, M. (2009). From Birth Control To That "Fresh Feeling": A Historical Perspective On Feminine Hygiene In Medicine And Media. *Women Health*, 49(8):592-607.
- Fiscella, K., Franks, P., Kendrick, J.S., Bruce, F.C. (1998). The Risk Of Low Birth Weight Associated With Vaginal Douching. *Obstetrics & Gynecology*, 92(6), 29-33.
- Fonck, K., Kaul, R., Feli, F., Bwayo, J.J., Ngugi, E.N., Moses, S., Temmerman, M. (2001). Sexually Transmitted Infections And Vaginal Douching In A Population Of Female Sex Workers In Nairobi, Kenya. *Sexually Transmitted Diseases*, 77(4), 271-275.
- Fincancı, M. (2002). Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar Tanısında Laboratuvar Yöntemleri. Neyzi O, Yolsal N. (Ed.), Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar Tanı ve Tedavi Rehberi, 2.Baskı, İstanbul, İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı-UNFPA, 101-8.
- Foch, BJ, McDaniel, ND, Chacko, MR. (2001). Racial Differences In Vaginal Douching Knowledge, Attitude, And Practices Among Sexually Active Adolescents. *Journal of Pediatric and Adolescent Gynecology*, 14: 29-4.
- Glaser, B. G., Strauss, A. (1967). The Discovery Of Grounded Theory. Chiago: Aidine.
- Gresenguet, G., Kreiss, J.K., Chapko, M.K., Hillier, S.L, Weiss, N.S. (1997). HIV Infection And Vaginal Douching In Central Africa. *AIDS*, 11: 101–5.

- Gorodeski, G. I., Hopfer, U., Liu, C. C., Margles, E. (2005). Estrogen Acidifies Vaginal Ph By Up-Regulation Of Proton Secretion Via The Apical Membrane Of Vaginal-Ectocervical Epithelial Cells. *Endocrinology*, 146(2), 816–824. <https://doi.org/10.1210/en.2004-1153>.
- Gardner, J.W., Schuman, K.L., Slattery, M.L., Sanborn, J.S., Abbott, T.M., Overall, J.C. (1991). Is Vaginal Douching Related To Cervical Carcinoma? *American Journal of Epidemiology*, 133, 368-375.
- Guy-Lee, Angela, K. (2017). Rituals Reproducing Race: African American Women's Feminine Hygiene Practices, Shared Experiences, And PowerWayne State University Dissertations. 1806. https://digitalcommons.wayne.edu/oa_dissertations/1806.
- Yiğit, G. (2007). Gebelik Öncesi Kadın Fizyolojisi ve Kadın Hormonları, Guyton, A.C., Hall J.E (Ed.), *Tıbbi Fizyoloji*, Nobel Tıp Kitapevleri, ss.220.
- Güler, A., Halıcıoğlu, MB., Taşgın, S. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Anmat Matbaacılık San. Ltd. Şti. Ankara, ss.85-97.
- Gentles, S.J., Charles, C., Ploeg, J., McKibbon, K.A. (2015). Sampling In Qualitative Research: Insights From 9 An Overview Of The Methods Literature. *The Qualitative Report*. 20(11):1772.
- Hacıalioğlu, N., İnandı, T., Pasinlioğlu, T. (2000). Erzurum Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezine Başvuran Kadınlarda Genital Yol Enfeksiyonlarının Sıklığı Ve Risk Faktörleri. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 3(2).
- Hadımlı, A., Can, H., Sogukpınar, N., Bozkurt, Ö., Akmeşe, Z., Koçak, Y., Sarıcan, E., Saydam., B. (2012). Kadınlar Genital Hijyen Amacıyla Vajinal Lavaj Yapıyorlar? *Medical Sciences*, 7 (3), 16-27.
- Heng, L.S., Yatsuya, H., Morita S., Sakamoto, J. (2010). Vaginal Douching In Cambodian Women: Its Prevalence and Association With Vaginal Candidiasis. *Journal of Epidemiology*, 20(1):70.
- Kulakaç, Ö. (2002). Preterm Eylem-Erken Doğum Eylemi. Taşkın, L. (Ed.), Yüksek Riskli Gebelik ve Doğum El Kitabı. 2. Baskı, Palme Yayıncılık, Ankara, s.540-579,
- Kumar, V., Abbas, A.K., Aster, A.J. (2013). Acquired Immunodeficiency Syndrom. Robbins Basic Pathology, tenth edition, Elsevier. E-book.

- Kasaro, M.P., Husnik, M.J., Chi, B.H., Reid C, Magure T, Makanani, B. (2016). Impact of Targeted Counseling Onreported Vaginal Hygiene Practices and Bacterial Vaginosis: The HIV Prevention Trials Network 035Study. *The International Journal of STD & AIDS*, 2016; 0(0), 1-9. doi:10.1177/0956462416653001. 17.
- Kendrick, J.S., Atrash, H.K., Strauss, L.T., Gargiullo, P.M., Ahn Y.W. (1997). Vaginal Douching And The Risk Of Ectopic Pregnancy Among Black Women. *American Journal of Obstetrics and Gynecology*, 176(5), 991-997.
- Kirchner, J.T. (2000). Prevalence Of Vaginal Douching Despite Its Adverse Effects. *American Family Physician*, 61(3), 849-851.
- Lacroix, G., Gouyer, V., Gottrand, F., & Desseyn, J. L. (2020). The Cervicovaginal Mucus Barrier. *International Journal Of Molecular Sciences*, 21(21), 8266. <https://doi.org/10.3390/ijms21218266>
- Lichtenstein, B., Nansel, T.R. (2000). Women's Douching Practices And Related Attitudes: Findings From Four Focus Groups. *Women & Health*, 30(4), 117-131.
- Mete, S., Gerçek, E. (2005). Vajinal Duşun Yaygınlığı, Etkileyen Etmenler ve Sonuçlar. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 55–61.
- Mete, S., Yenal, K., Tokat, M. A., & Serçekuş, P. (2012). Effects Of Vaginal Douching Education On Turkish Women's Vaginal Douching Practice. *Research And Theory For Nursing Practice*, 26(1), 41–53.
- Miles, M. B., ve Huberman, A. M. (2016). Genişletilmiş bir kaynak kitap: Nitel veri analizi AkbabaAltun. S., A. Ersoy. (Ed.). Ankara: Pegem Akademi, ss:96.
- Miles, M. B., Huberman, A. M. (1994). Qualitative data analysis: An expanded sourcebook. New York: Sage Publications, Inc.
- Ocaktan, M.E, Baran, E., Akdur, R. (2009, Nisan 23-25). *Park Sağlık Ocağı Bölgesindeki Kadınlarda Genital Hijyen İle İlgili Davranışların Değerlendirilmesi*. 6. Ulusal Üreme Sağlığı ve Aile Planlaması Kongresi, Ankara.
- Okumuş, F., Demirci, N. (2014). The Effect of Vaginal Douching on Vaginal Infections. *Clinical and Experimental Health Sciences*, 2 (6).
- Okumuş, F. (2015). Vajinal Duş ve Profesyonel Yaklaşım. *Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Science*, 7(2).

- Özcan, L. Z. (2017). *Doğu Anadolu Bölgesinde Bir Toplum Sağlığı Merkezine Bağlı Köylerde Yaşayan Kadınların Vajinal Duş Davranışları*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Palinkas, L.A, Horwitz, S.M, Green, C.A, Wisdom, J.P, Duan, N., Hoagwood, K. (2015). Purposeful Sampling For Qualitative Data Collection And Analysis İn Mixed Method Implementation Research. *Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research*. 42(5):533-44.
- Psooy, K., Archambault, J.P. (2010). Vaginal Entrapment Of Bathwater: A Source Of Extra-Urethral Incontinence. *Canadian Urological Association Journal*, 4(5).
- Priestley, C.J., Jones, B.M., Dhar, J, Goodwin, L. (1997). What is normal vaginal flora? *Genitourin Medicine*, 73(1):23-8.
- Rosenberg, M.J., Phillips, R.S. (1992). Does douching promote ascending infection? *The Journal of Reproductive Medicine*, 37:930–8.
- Short, M.B, Black, W.R, Flynn, K. (2009). Discussions of vaginal douching with family members. *Journal of Pediatric and Adolescent Gynecology*, 23:1: 39-5.
- Simpson, T., Merchant, J., Grimley, D.M., Oh, M.K. (2004). Vaginal Douching Among Adolescent And Young Women: More Challenges Than Progress. *Journal of Pediatric and Adolescent Gynecology*, 17: 249–5.
- Sevil, S., Kaplan, S., Unsal, A., Abay, H., Pinar, G., Yuzbasioglu, N. (2016). Vaginal Douching Among Married Turkish Women And Relation To Quality Of Life. *Indian Journal of Traditional Knowledge*, 15 (4), 611-618.
- Schwebke, J.R., Richey, C.M., Weiss, H.L. (1999). Correlation Of Behaviors With Microbiological Changes İn Vaginal Flora. *The Journal of Infectious Diseases*, 180(5):1632-6.
- Subaşı, M., Okumuş, K (2017). Bir Araştırma Yöntemi Olarak Durum Çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2): 419-426.
- Şen, E., Mete, S. (2009). Türkiye’deki Kadınların Vajinal Duş Uygulamaları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 2: 1: 3-11.
- Thurman, A. R., Kimble, T., Herold, B., Mesquita, P. M., Fichorova, R. N., Dawood, H. Y., ... Doncel, G. (2015). Bacterial Vaginosis and Subclinical Markers of Genital Tract

Inflammation and Mucosal Immunity. *AIDS research and human retroviruses*, 31(11), 1139–1152. <https://doi.org/10.1089/aid.2015.0006>

Merriam, S. B. (2018). Nitel Araştırma. *Nitel araştırma: D.esen ve uygulama için bir rehber*. S. Turan (Ed.), Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, ss:7-11.

Şükür, N. (2012) *Kadınların Üreme Sağlığını Koruyucu Tutumlarının Vajinal Duş Yapma Durumuna Etkisi*. Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Yıldırım, Ali., Şimşek., H. (2005). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri Güncelleştirilmiş Geliştirilmiş 5. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, s.366 .

Taşkın L, Kukul K. (2009). Kadın Sağlığı İle İlgili Bazı Temel Kavramlar. Taşkın L. (Ed), *Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği*. 9. Baskı, Ankara: Sistem Ofset Matbaacılık; 1-13.

Taşkın L, Demirel S. (2009). Cinsel Sağlık Ve Üreme Sağlığı. Taşkın L. (Ed), *Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği*. 9. Baskı, Ankara: Sistem Ofset Matbaacılık; 19-10.

Taşkın L. (2016). Cinsel Sağlık/Üreme Sağlığı. Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği, XIII. Baskı, Sistem Ofset Matbaacılık, Ankara.

Tuzcular Vural, Z., Gönenç, I., Aka, N., Köse, G., Tüfekçi, E.C. (2009, Nisan 23-25). Türk Kadınlarının Vajinal Duş Hakkındaki Bilgi ve Tutumları. 6. Ulusal Üreme Sağlığı ve Aile Planlaması Kongresi Kitabı: 170-1, , Ankara.

Ünsal, A, Özyazıcıoğlu, N., Sezgin S. (2010). Doğu Karadenizdeki Bir Belde ve Ona Bağlı Dokuz Köyde Yaşayan Bireylerin Genital Hijyen Davranışları. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 13(2), 12- 19.

Yazıcı, S., Çuvadar, A. (2019). Genital Sistem Enfeksiyonlarının Önlenmesi ve Ebelik Yaklaşımları. *Journal Of Health Professionals Research*, 1(1): 33-37.

Yurdakul, M. (2021). Üreme Sisteminin Fizyolojisi. A. Şentürk Erenel., G. (Ed.), *Hemşireler ve Ebeler İçin Perinatal Bakım* (5. Bs., ss. 83-96). İstanbul Tıp Kitabevleri.

Yağmur, Y., Orhan, Ergin, İ. (2017). Mevsimlik Tarım İşçisi Kadınların Yaşam Koşulları ve Genital Hijyen Uygulamaları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(51).

Zhang, J., Thomas, A.G., Leybovich, E. (1997). Vaginal Douching And Adverse Health Effects: A Meta-Analysis. *American Journal of Public Health*, 87: 7: 1207-4.

- Wagner, G.E. (1992). Ürogenital Enfeksiyonlar. Çeviren: Serter D, Ertem E, Dereli D, Tünger A. Editör: Kingsburg DT, Wagner GE. Çeviri editörü: Serter D. Mikrobiyoloji, 2. Baskı, İzmir, Saray Kitabevleri, 349-8.
- Wang, B.O, Li. X., Stanton ,B., Yang, H., Fang, X., Zhao, R., Dong, B., Zhou, Y., LIU, W., Liang, S. (2005). Vaginal Douching, Condom Use, And Sexually Transmitted Infections Among Chinese Female Sex Workers. *Sexually Transmitted Diseases*,; 32: 11: 696–6.

EKLER

EK 1. TANITICI BİLGİ FORMU

Değerli Katılımcılar, bu kadınların vajinal duş hakkındaki görüş ve uygulamalarını belirlemek amacıyla planlandı. Bu araştırmaya katılmada gönüllük esastır ve sorulara vereceğiniz cevaplar sadece bu araştırma için kullanılacaktır. Lütfen soruları eksiksiz cevaplayınız.

Tarih:

.../.../20....

Ebe Dilan GÖKAY

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Ebelik Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Öğrencisi

Tarih: .../.../....

Anket Formu No:.....

SOSYO-DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER

1. **Eğitim düzeyiniz nedir?**
  - 1) İlkokulu mezunu
  - 2) Ortaokul mezunu
  - 3) Lise
  - 4) Üniversite ve üstü
2. **Gelir getiren bir işte çalışıyor musunuz?**
  - 1) Hayır
  - 2) Evet
3. **Ne iş yapıyorsunuz?.....**
4. **Medeni durumunuz nedir?**
  - 1) Evli
  - 2) Bekar
  - 3) Diğer
5. **Eşinizin eğitim düzeyi nedir?**
  - 1) Okur-yazar değil
  - 2) İlkokulu mezunu
  - 3) Ortaokul mezunu
  - 4) Lise
  - 5) Üniversite ve üstü
6. **Eşiniz çalışıyor mu?**

- 1) Hayır
- 2) Evet

7. Sağlık güvenceniz var mı?

- 1) Hayır
- 2) Evet

8. Kaç yıllık evlisiniz? .....

9. Aile tipiniz nedir?

- 1) Çekirdek aile
- 2) Geniş aile

10. Nerede ikamet ediyorsunuz?

- 1) İl
- 2) İlçe
- 3) Kasaba
- 4) Köy

11. Ailenizin gelir durumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

- 1) Gelir giderden az
- 2) Gelir gidere denk
- 3) Gelir giderden fazla

EK 2. YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

Tarih: .../.../20....

Saat:

1. Yaşınız?
2. Evli misiniz bekar mı?
  - a) Kaçınıcı yılınız? (Evli ise...)
3. Doğum yaptınız mı?
  - a) Kaç doğum yaptınız? (Yaptı ise...)
4. Vajinal duş (hazne yıkama) hakkında bildikleriniz, duyduklarınız nelerdir? Biraz bahsedebilir misiniz?
5. Vajinal duş hakkında bildiklerinizi nereden, kimden duydunuz ya da öğrendiniz?
6. Hiç vajinal duş uyguladığınız oldu mu?
  - a) Ne zaman uyguladınız?
  - b) Hangi aralıklar ile uyguladınız?
7. Vajinal duşun yapılması ya da yapılmaması gerektiği konusunda düşünceleriniz nelerdir?
  - a) Yapılması gerektiğini düşünüyor iseniz nedenleri neler olabilir?
  - b) Yapılmaması gerektiğini düşünüyor iseniz nedenleri neler olabilir?
  - c) Biraz bahsedebilir misiniz?
8. Vajinal duşun hangi amaçlar için uygulanabileceğini düşünüyorsunuz?
  - a) Sizce gebe (hamile) kalmamak için kullanılması uygun olur mu?
  - b) Bu yöntem ile gebe kalmayan birinin olduğunu duydunuz mu hiç?
9. Vajinal duş deneyimlerinizden biraz bahseder misiniz?
  - a) Nasıl faydalarını gördünüz ya da faydasını gördünüz mü?
  - b) Nasıl zararlarını gördünüz ya da zararını gördünüz mü?
10. Vajinal duş yapınca vajinanız ya da genital bölgenizde bir rahatsızlığınız oldu mu?
  - a) Deneyimlerinizi paylaşabilir misiniz?

11. Vajinanızın içini ne ile yıkarsınız?

a) Sizce ne ile yıkanmalı?

b) Bu konudaki fikirleriniz nelerdir?

EK 3. BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU (FORM 3)

LÜTFEN DİKKATLİCE OKUYUNUZ!

Bu çalışmaya katılmak üzere davet edilmiş bulunmaktasınız. Bu çalışmada yer almayı kabul etmeden önce çalışmanın ne amaçla yapılmak istendiğini anlamanız ve kararınızı bu bilgilendirme sonrası özgürce vermeniz gerekmektedir. Size özel hazırlanmış bu bilgilendirmeyi lütfen dikkatlice okuyunuz, sorularınıza açık yanıtlar isteyiniz.

ÇALIŞMANIN AMACI NEDİR?

Bu çalışmanın amacı; kadınların vajinal duş hakkındaki görüş ve uygulamalarını belirlemektir.

KATILMA KOŞULLARI NEDİR?

1. Türkçe konuşabilmek ve anlayabilmek
2. Vajinal duş uygulayan ve uygulamayan tüm kadınlar

NASIL BİR UYGULAMA YAPILACAKTIR?

Veriler, Aydın il merkezi efeler ilçesi 1 No'lu aile sağlığı merkezine başvuran ve çalışma grubuna katılmayı kabul eden kadınlardan araştırmacının geliştirdiği Tanıtıcı Bilgi Formu yüz yüze görüşme ile Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu ise betimsel görüşme tekniği kullanılarak doldurulacaktır. Görüşmeler; kadınların uygun olduğu zamanda ve yalnız kalmaları sağlanarak yapılacak, ses kayıt cihazı ile kaydedilecektir.

SORUMLULUKLARIM NEDİR?

Araştırma ile ilgili olarak soruları cevaplamak sizin sorumluluklarınızdır. Bu koşullara uymadığınız durumlarda araştırmacı sizi uygulama dışı bırakabilme yetkisine sahiptir.

KATILIMCI SAYISI NEDİR?

Örnekleme alınacak birey sayısı verilerin doygunluk noktasına ulaşmasına göre saptanacak, yeterli örneklem büyüklüğüne ulaşıncaya kadar, kadınların araştırmaya alımı sürdürülecektir.

ÇALIŞMANIN SÜRESİ NE KADAR?

Bu araştırma için öngörülen süre 6 ay'dir.

GÖNÜLLÜNÜN BU ARAŞTIRMADAKİ TOPLAM KATILIM SÜRESİ NE KADAR?

Bu araştırmada yer almanız için öngörülen belirli bir süre kısıtlaması yoktur.

ÇALIŞMAYA KATILMA İLE BEKLENEN OLASI YARAR NEDİR?

Bu araştırmada sizin için beklenen yararlar;

1. Kadınların vajinal duş uygulamaları hakkında bildikleri saptanarak, ebeler tarafından verilen eğitimlerin içeriklerinin düzenlenmesi konusunda değişimlere katkı sağlayacak,
2. Araştırma sonuçlarının gerekli düzenlemelerle ebelere yol gösterici olması için ebelerle paylaşılacaktır.
3. Çalışma sonuçlarının konu ile ilgili bilimsel bilgi birikimine katkı sağlaması beklenmektedir

ÇALIŞMAYA KATILMA İLE BEKLENEN OLASI RİSKLER NEDİR?

Çalışmada beklenen olası bir risk yoktur. Olası bir soruna karşı gerekli tedbirler tarafımızdan alınacaktır.

HANGİ KOŞULLARDA ARAŞTIRMA DIŞI BIRAKILABİLİRİM?

Görüşmeden vazgeçmek istediğinizi belirttiğiniz takdirde araştırma dışı bırakılabiliyorsunuz.

DİĞER TEDAVİLER NELERDİR?

Uygulanacak herhangi bir tedavi bulunmamaktadır.

HERHANGİ BİR ZARARLANMA DURUMUNDA YÜKÜMLÜLÜK/SORUMLULUK KİMDEDİR VE NE YAPILACAKTIR?

Yapılan benzer araştırmalarda araştırmaya bağlı bir zarar söz konusu olmamıştır.

ARAŞTIRMA SÜRESİNCE ÇIKABİLECEK SORUNLAR İÇİN KİMİ ARAMALIYIM?

Araştırma hakkında ek bilgiler almak için ya da çalışma ile ilgili herhangi bir sorun için Dilan GÖKAY'ı 05443404417 nolu telefondan arayabilirsiniz.

ÇALIŞMA KAPSAMINDAKİ GİDERLER KARŞILANACAK MIDIR?

Yapılacak her tür tetkik, fizik muayene ve diğer araştırma masrafları size veya güvencesi altında bulunduğunuz resmi ya da özel hiçbir kurum veya kuruluşa ödetilmeyecektir.

ÇALIŞMAYI DESTEKLEYEN KURUM VAR MIDIR?

Çalışmayı destekleyen kurum yoktur.

ÇALIŞMAYA KATILMAM NEDENİYLE HERHANGİ BİR ÖDEME YAPILACAK MIDIR?

Bu araştırmada yer almanız nedeniyle size hiçbir ödeme yapılmayacaktır.

ARAŞTIRMAYA KATILMAYI KABUL ETMEMEM VEYA ARAŞTIRMADAN AYRILMAM DURUMUNDA NE YAPMAM GEREKİR?

Bu araştırmada yer almak tamamen sizin isteğinize bağlıdır. Araştırmada yer almayı reddedebilirsiniz ya da herhangi bir aşamada araştırmadan ayrılabilirsiniz. Araştırmanın sonuçları bilimsel amaçla kullanılacaktır; çalışmadan çekilmeniz ya da araştırmacı tarafından çıkarılmanız durumunda, sizle ilgili tıbbi veriler bilimsel amaçla kullanılmayacaktır.

KATILMAMA İLİŞKİN BİLGİLER KONUSUNDA GİZLİLİK SAĞLANABİLECEK MIDİR?

Size ait tüm tıbbi ve kimlik bilgileriniz gizli tutulacaktır ve araştırma yayınlansa bile kimlik bilgileriniz verilmeyecektir, ancak araştırmanın izleyicileri, yoklama yapanlar, etik kurullar ve resmi makamlar gerektiğinde tıbbi bilgilerinize ulaşabilir. Siz de istediğinizde kendinize ait tıbbi bilgilere ulaşabilirsiniz.

Çalışmaya Katılma Onayı:

Yukarıda yer alan ve araştırmaya başlanmadan önce gönüllüye verilmesi gereken bilgileri gösteren 3 sayfalık metni okudum ve sözlü olarak dinledim. Aklıma gelen tüm soruları araştırmacıya sordum, yazılı ve sözlü olarak bana yapılan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anlamış bulunmaktayım. Çalışmaya katılmayı isteyip istemediğime karar vermem için bana yeterli zaman tanındı. Bu koşullar altında, bana ait tıbbi bilgilerin gözden geçirilmesi, transfer edilmesi ve işlenmesi konusunda araştırma yürütücüsüne yetki veriyorum ve söz konusu araştırmaya ilişkin bana yapılan katılım davetini hiçbir zorlama ve baskı olmaksızın büyük bir gönüllülük içerisinde kabul ediyorum. Bu formu imzalamakla yerel yasaların bana sağladığı hakları kaybetmeyeceğimi biliyorum. Bu formun imzalı ve tarihli bir kopyası bana verildi.

GÖNÜLLÜNÜN		İMZASI
ADI & SOYADI		
ADRESİ		
TEL. & FAKS		
TARİH		

VELAYET VEYA VESAYET ALTINDA BULUNANLAR İÇİN VELİ VEYA VASİNİN		İMZASI
ADI & SOYADI		
ADRESİ		
TEL. & FAKS		
TARİH		

ARAŞTIRMA EKİBİNDE YER ALAN VE YETKİN BİR ARAŞTIRMACININ		İMZASI
ADI & SOYADI		
TARİH		

GEREKTİĞİ DURUMLARDA TANIK		İMZASI
ADI & SOYADI		
GÖREVİ		
TARİH		

EK 4. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul Onayı

ADÜ Evrak Tarih ve Sayısı: 29/04/2020-E.24656

T.C.
AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı
Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu

Sayı : 92340882-050.04.04
Konu : Kararlar

Sayın Dr. Öğr. Üyesi Hale UYAR HAZAR,
Öğretim Üyesi

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'nun 22.04.2020 tarihinde Google Meet üzerinden yapılan olağan toplantısında çalışmanızla ilgili alınan 10 nolu karar aşağıda sunulmuştur. Bilgilerinize sunarım.

e-İmzadır

Prof.Dr. Dida KILIÇ ALP KILINÇ
Kurul Başkan Yardımcısı

KARAR 10:

Protokol No : 2020/006
Sorumlu Yürütücü : Dr.Öğr.Üyesi Hale UYAR HAZAR,
Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü Öğretim Üyesi Dr.Öğr.Üyesi Hale UYAR HAZAR'ın "Kadınların Vajinal Duş Haldandaki Görüş ve Uygulamaları: Bir Durum Çalışması" başlıklı klinik araştırmasının 29.01.2020 tarihli kurul kararında eksiklikler saptanmıştı. 17.04.2019 tarihli gelen dilekçesi ve ekleri görüşüldü. İstenen bilgi ve belgelerin dosyaya konulduğu görülmüştür.

Sonuçta klinik araştırma başvuru dosyası ile ilgili belgeler araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş ve uygun bulunmuş olup, çalışmanın başvuru dosyasında belirtilen merkezlerde gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel sakınca bulunmadığına oy birliğiyle karar verilmiştir.

Yine sorumlu araştırmacıya; Form 2'nin 14.1.'in son bölümünde taahhüt edilen çalışma bittikten sonra nihai raporun, [Sonuç Raporu (web'te), BG-OF (Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu-gönüllüler tarafından bizzat kendilerinin kendi adı-soyadını yazması ve imzalamasının sağlanması ile adreslerinin eksiksiz olarak formlara yazılmasına dikkat edilmelidir.) ve ORF (Olgu Rapor Formu/Anket)] lerin gönderilmesi gerektiğinin hatırlatılmasına ve sorumlu yürütücülerinin bu hususa özen göstermesi gerektiğinin bir kez daha vurgulanmasına oy birliğiyle karar verilmiştir.

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

EK 5. Aydın Valiliği İl Sağlık Müdürlüğü

ADÜ Evrak Tarih ve Sayısı: 27/07/2020-20188

T.C.
AYDIN VALİLİĞİ
İl Sağlık Müdürlüğü

Sayı : 44021967-605.01
Konu : Araştırma İzni (Dilan GÖKAY)

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : Dilan GÖKAY'ın 30/06/2020 tarihli dilekçesi.

Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Dilan GÖKAY, Efeler 1 No'lu Aile Sağlığı Merkezinde, 01.07.2020-01.01.2021 tarihleri arasında "Kadınların Vajinal Duş Halkandaki Görüş ve Uygulamaları: Bir Durum Çalışması" konulu çalışma yapmayı planlamaktadır.

Birinci basamakta sağlık hizmetleri alanında yapılacak olan tüm araştırmalarda Tıbbi Deontoloji Tüzüğüne ve Hasta Hakları Yönetmeliğine uyulması gerekmektedir. Birinci basamak sağlık kurumlarında gerçekleştirilecek olan araştırmalarda sağlık hizmeti sunumu sebebi ile edinilmiş olan verilerin talep edilemeyeceğinin bilinmesi (kimlik bilgileri, iletişim ve adres bilgileri, hastalık ile ilgili kayıtlar vb.), çalışma yapılırken sağlık kuruluşunun işleyişine ve güvenilirliğine zarar verilmemesi, çalışmanın sağlık kuruluşu elemanlarının onayı çerçevesinde hizmeti aksatmadan bizzat araştırma sahibi ve/veya başvuru formunda belirtilen yardımcı araştırmacılar tarafından yürütülmesi gerekmektedir.

Söz konusu çalışmanın, yukarıda yer alan ilkelere bağlı kalmak şartıyla yapılması uygun görülmüş olup Müdürlük Makamından alınan onay yazınız ekinde gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ve rica ederim.

e-İmzalıdır.
Dr.Mete ERKİ
Müdür a.
Sağlık Hizmetleri Başkanı

Eki: Makam Onayı

Dağıtım: Adnan Menderes Üniversitesi Rektörlüğü
Halk Sağlığı Hizmetleri Başkanlığı

Aydın İl Sağlık Müdürlüğü-Sağlık Hizmetleri Birimi
Telefon: Faks No: 02562151611
e-Posta: hanife.kacmaz@saqlik.gov.tr İnternet Adresi: Dabli Tel. Numarası: 1607

Bilgi için: HANİFE KAÇMAZ
HEMŞİRE
Telefon No: (0 256) 213 90 00

Bu belge 6070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

EK 6. Kodlama Örneği

4. Vajinal duş (hazne yıkama) hakkında bildikleriniz, duyduklarınız nelerdir?Biraz bahsedebilir misiniz?

K1: İmm.. Açıkçası çok bi bilgim yok sadece İmm.. temizlik ve sağlık açısından yani öyle bir konu olduğunu biliyorum İmm.. onun dışındada çok fazla bi bilgim yok

K2: yani normal mesela ben im bu şeyin şampuanları oluyo ya im neydi? Sebamedin şampuanlarıyla yıkıyorum mesela iç olarak dış olarak yani öyle temiz oluoy gibi geliyo.

K3: Genel olarak yani böyle kulaktan duyma ama oturup böyle şey yani öyle normal hijyenik şeylerle beraber oranın yıkayıp temizlenmesi işte im şeyden sonra imm birliktelikten sonra ya da bu hastalıklardan sonra korunmak için öyle

K4: ben genelde normal yıkıyorum yani önleri ayrı arkaları ayrı. Vajinanın zaten kendi sıvısı varya ben içini yıkamıyorum duydum ama bence yapılmaması lazım kendi sıvısı var zaten koruyucu çünkü diye duyuyorum zaten o yüzden yapmıyorum (gülüyor)

K5: genelde abdest almak için kadınlar yapıyor böyle temizlemek için yapıyorlar, türkiyede çok yaygın kullanıyor yani daha temiz olduğunu düşündükleri için o yüzden vajeni bozdukları için daha sık enfeksiyon sebebi o yüzden yapılmaması gereken birşey yani

K6: Benim daha çok enfeksiyon yaptığı ile ilgili şeyler duyduğum bir şey açıkçası ve spiral kullanımında karşılaştığım bir durum bu açıkçası

K7: İm yani suyla yıkanmasını söylüyorlar ama yani ben(gülüyor) kullanıyorum ı saçımın köpüğüylede yıkıyorum mesela gerekirse adetliyken bile şey kokusundan rahatsız oluyorum mesela çok az bi sabun sürerek bol turluyorum tabi yani bol turladım mı iyicende kuruluyorum mesela temiz peçete ile neyse bu şekilde

K8: yani haznenin içini yıkamada açıkçası ben ıslak mendil kullanıyorum tabi ama yıkıyorum ve kurutuyorum sonra önden arkayada dış kısmı kuruturum

K9: hiç yıkamadım bilmiyorum, etraftanda hiç duymadım

K10: vajinanın içini yıkmayı ablammın yaptığı duydum ablam imm.. işte şey sonrası ilişki sonrası yıkıyomuş sadece onu duydum

EK 7. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul Uygunluk Onayı

ADÜ Evrak Tarihi ve Sayısı: 03.12.2021-E.106229

T.C.
AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı
Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu

Sayı : E-15189967-050.04.04-106229
Konu : Kararlar

Sayın Dr. Öğr. Üyesi Hale UYAR HAZAR

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'nun 24.11.2021 tarihinde Google Meet üzerinden yapılan olağan toplantısında çalışmanızla ilgili alınan 7 nolu karar ekte sunulmuştur. Bilgilerinize sunarım.

KARAR 7:

Protokol No : 2020/006
Sorumlu Yürütücü : Dr. Öğr. Üyesi Hale UYAR HAZAR
Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'nca 22.04.2020 tarihinde onay verilen; Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü Öğretim Üyesi Dr. Öğr. Üyesi Hale UYAR HAZAR'ın "Kadınların Vajinal Duş Hakkındaki Görüş ve Uygulamaları: Bir Durum Çalışması" konulu araştırmasının sonuç raporu hakkındaki 24.11.2021 tarihli dilekçesi görüşüldü. Dilekçesinde çalışmanın tamamlandığı ve sonuç raporunun ekli olduğu görülmüştür. Kurum izin belgesinin alınıp, dosyaya konulduğu görülmüştür. Sonuçta çalışmanın etik kurallar içinde yürütüldüğü ve tamamlandığı, istenen belgelerin tam olduğu anlaşıldı. Çalışmanın Etik Kurul Uygunluk Onayı almasına oy birliği ile karar verilmiştir.

Prof. Dr. Dide KILIÇALP KILINÇ
Kurul Başkanı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BSVLHLLJU7 Pin Kodu :78782 Belge Takip Adresi : <https://turkiye.gov.tr/abd?eK=5740&eD=BSVLHLLJU7&eS=106229>
Adres:ADÜ Merkez Kampüsü Ayrtape Mavi 09100 Efeler/AYDIN Bilgi için: Nazife UZUN SELEK
Telefon:02562132717 Faks:02562124219 Unvanı: Bilgisayar İşletmeni
e-Posta:sağbilfakultesi@adn.edu.tr Web:kadamsik.adn.edu.tr/fakulte/saglik/ Kop Adresi:adnanmenderesuniversitesi@hs01.kop.tr

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

T.C.

AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

BİLİMSEL ETİK BEYANI

“Kadınların Vajinal Duş Hakkındaki Görüş ve Uygulamaları: Bir Durum Çalışması” başlıklı Yüksek Lisans tezindeki bütün bilgileri etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada, bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiz atıf yaptığımı bildiririm. İfade ettiklerimin aksi ortaya çıktığında ise her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim.

Dilan GÖKAY

16/06/2022

ÖZGEÇMİŞ

Soyadı, Adı : GÖKAY, Dilan
Uyruk : T.C.
Doğum yeri ve tarihi : Antalya/ 01.01.1995
Telefon : 0 531 225 98 62
E-posta : dilangokay20@gmail.com
Yabancı dil : İngilizce

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet tarihi
Lisans	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu	2019
Yüksek Lisans	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ebelik Anabilim Dalı	-

İŞ DENEYİMİ

Yıl	Yer/Kurum	Ünvan
2020	Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sağlık, Uygulama ve Araştırma Merkezi	Ebe

AKADEMİK YAYINLAR

1. MAKALELER

Hazar F., Uyar Hazar H., Ersin E., **Gökay D.** (2020) The Use Of Recreation Areas For Physical Activity Purpose And Health Perception. Science, Movement And Health, June, 20(2); 108–12.

1. Uyar Hazar, H, **Gökay, D.** (2020). COVID-19 Sürecinde Anne Sütü ve Emzirme. Hemşirelik Bilimi Dergisi, 3(2);30-7. Retrieved from

2. PROJELER

-

3. BİLDİRİLER

A) Uluslararası Kongrelerde Sunulan Bildiriler

1. Uyar Hazar, H, **Gökay, D** (2019). Babaların Emzirmeye Yönelik Bilgi ve Görüşleri. VI. Uluslararası X. Ulusal Ebelik Öğrencileri Kongresi, Sivas, TÜRKİYE
2. Uyar Hazar, H, H Fatih, **Gökay, D** (2019). Gebelik Hipertansiyonunda Egzersizin Kan Basıncına Etkisi: Sistematik Derleme. VI. Uluslararası V. Ulusal Ebelik Kongresi, Ankara, TÜRKİYE
3. H Fatih, Uyar Hazar, H, **Gökay, D** (2019). Rekreasyon Alanlarının Fiziksel Aktivite Amaçlı Kullanımı ve Sağlık Algısı ile İlişkisi. VI. Uluslararası V. Ulusal Ebelik Kongresi, Ankara, TÜRKİYE
4. Uyar Hazar, H, H Fatih, **Gökay, D** (2020). Diabeti Olan Gebelerde Egzersizin Kan Glukoz Düzeyine Etkisi: Sistematik Derleme. III. Uluslararası IV. Ulusal İstanbul Ebelik Günleri Kongresi, İstanbul, TÜRKİYE
5. Uyar Hazar, H, **Gökay, D** (2021). COVID-19 Sürecinde Anne Sütü ve Emzirme. VI. Gevher Nesibe Uluslararası Sağlık Bilimleri Kongresi, Ankara, TÜRKİYE

B) Ulusal Kongrelerde Sunulan Bildiriler

-